

VEČERNIK

POSTNINA PLACANA V GOTOVNI

Leto XIV. Štev. 26	TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67 UPRAVE: 25-67 in 28-67 POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280 POSTNI CEKOVNI RACUN 11.409	Maribor, četrtek 1. februarja 1940	NAROCNINA NA MESEC Prejeman v upravi ali po pošti 14 din, dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din	Cena din 1.—
-----------------------	--	------------------------------------	---	-----------------

Beograd v pričakovanju balkanske konference

Prihod delegacij in izredno zanimanje vsega svetovnega tiska — Zanimiva izjava turškega zunanjega ministra: Turčija ni nevtralna, ampak samo izven spora — Bolgarija in Madžarska ne pošljeta opazovalcev — Madžarska odklanja posredovanje v sporu z Romunijo

BEOGRAD, 1. februarja. United Press. Prestolnica Jugoslavije je že vsa v znamenju konference Balkanske zveze, ki se bo pričela jutri in pri kateri bodo sodelovali zunanji ministri Jugoslavije, Romunije, Turčije in Grčije skupaj s svojimi eksperti. Posamezne delegacije prispejo v Beograd že tekom današnjega dneva, druge pa ponoči. Z vseh strani Evrope se zbirajo tudi poročevalci listov, saj vlada za konferenco tako veliko zanimanje, kakor ni vladalo še za noben dosedanj balkanski posvet. Kljub nasprotnemu zatrjevanju vlada splošno prepričanje, da bo jutrišnja konferenca Balkanske zveze važnega pomena za nadaljnji razvoj dogodkov v južnovzhodni in sploh v vsej Evropi.

CARIGRAD, 1. febr. Havas. Turški zunanji minister Saradzoglu je sprejel novinarje in jim dejal: »Odhajam v Beograd, da prisostvujem rednemu zasedanju Balkanske zveze. Naša srečanja z zunanjimi ministri prijateljskih in zavezniških držav in naše izmenjave pogledov na dogodke so vedno prožile srečne rezultate. Balkanska solidarnost, ki je priznana v dobi miru, kakor tudi sedaj, ko se našim mejam približuje vojna, ne bo popustila in prepričan sem, da bo po sedanjem sestanku še znatno okrepljena. Ne smete pozabiti, da naša država v sedanjih vojni ni nevtralna, temveč le izven spopadov. Ne pozabite, da čuvati nev-

tralnost ali pa biti izven vojnega spora ne pomeni čakati na to, kar je nam usojeno. V tem primeru velja storiti vse, da se prepreči nesreča, ko izbruhne požar nad lastno streho. Le s pomočjo takšnih ukrepov bomo rešili mir. Naša politika je zelo jasna in precizna. Mi nimamo nobenih tajnih angažmajev in jih tudi ne moremo imeti. Naše obstoječe obveze so pa prav tako jasne in precizne, kakor meje naše države. Če ne bomo predmet zunanje napada in če ne bo prišlo do dogodkov, ki bi nas primorali, da prevzamemo naše izpolnitev obvez, tedaj smo odločeni, da gremo do kraja po poti miru, katero smo izbrali prav zato,

da se izognemo dogodkom, ki bi nas prisilili, izpolniti dano obljubo.«

SOFIJA, 1. febr. BTA. Tukajšnja »Zarja« demantira pod naslovom »Bolgarija ne bo poslala svojega opazovalca na konferenco Balkanske zveze v Beogradu« vse vesti tujih listov, ki so trdili, da bo tudi Bolgarija v Beogradu zastopana, čeprav ne uradno. List pa poroča dalje, da tudi Madžarska ne bo poslala v Beograd svojega opazovalca.

SOFIJA, 1. febr. Stefani. Predstavniku agencije Stefani je bilo v zvezi z balkansko konferenco v Beogradu označeno naslednje stališče Bolgarije: »Bolgarija bo nadaljevala svojo politiko miru, držeč se striktno nevtralnosti v sedanjem evropskem sporu. Država se pa nikakor ne bo odrekla svojim nacionalnim težnjam, želeč na tej osnovi sodelovanje s sosedi. Bolgarija ne bo pristopila k Balkanskemu sporazumu vse dotlej, dokler se ne bodo države, ki ga tvorijo, odločile, da na zadovoljiv način rešijo vsa sporna vprašanja med balkanskimi narodi. Bolgar-

ska je prepričana, da bi rešitev tega vprašanja doprinesla k okrepljivi miru in nevtralnosti na jugovzhodu Evrope. Glede mednarodnih odnošajev vodi Bolgarija politiko po načrtu popolnoma enakih stikov do vseh držav.

BUDIMPEŠTA, 1. febr. United Press. O ekspozeju, ki ga je podal madžarski zunanji minister grof Csáky pred zunanjepolitičnim odborom parlamenta in magnatske zbornice, ni bilo izdano nobeno poročilo. Iz zanesljivega vira se je pa izvedelo, da je grof Csáky naglasil posebno miroljubni značaj madžarske revizionistične politike. Kar se tiče odnošajev Madžarske do Romunije, stoji Madžarska na stališču, da tega problema ni mogoče rešiti s posredovanjem tretjega in da Madžarska tako posredovanje tudi odklanja. Vsak trenutek je pa Madžarska pripravljena pričeti z Romunijo direktna pogajanja za rešitev vseh vprašanj, ki obstajajo med obema sosedama, ker je to v interesu miru in varnosti v tem delu Evrope.

Boji na Finskem se polagoma obnavljajo

Uspehi Fincev pri Rastiju in sovjetov pri Hejenjerviju - Kaj potrebujejo Finci za uspešno obrambo - Izjava maršala Vorošilova - Pošiljatev ameriških letal prispela v Bergen

HELSINKI, 1. febr. Reuter. Finci napadajo pri Rastiju 20.000 Rusov, ki so se na nekaterih položajih iz strateških ozirov že umaknili. Po privatnih cenitvah so Rusi izgubili v dveh mesecih vojne 250.000 mož. Uradnih podatkov ni.

OSLO, 1. febr. Reuter. Po vestih iz Kirkenesa so sovjetske čete, podprte z istočasno akcijo letalstva, prodrle pri Hejenjerviju na skrajnem severu v notranjost Finske. V Kirkenesu je bilo slišati močno streljanje in eksplozije bomb, ki so prihajale s finskih postojank. Kasneje na bojišču je ostal isti kakor prej.

IZJAVA GENERALA OSTERMANA

HELSINKI, 1. febr. Agencija Havas poroča s finske fronte: General Hugo Osterman, ki je bil poveljnik finske vojske v mirnem času in ki zavzema zdaj eno najvažnejših mest pod vodstvom maršala Mannerheima, je dal našemu poročevalcu tole izjavo: Skandinavske dežele so že veliko storile za nas. In vidimo, da je ves svet na naši strani. Za to smo zelo hvaležni, toda kot vojak in general moram reči, da nam je spričo številčne nadmoči sovražnikove potrebno ljudi in orožja, da bomo mogli dalje vzdržati. Vsi tisti, ki so obiskali razne dele finske fronte so se mogli prepričati o junaškem zadržanju naših čet. Vsak finski vojak ve, da se bojuje za svoje ognjišče, za svojo zemljo in za zahodno civilizacijo. Ne samo da potrebujemo orožja in streliva, potrebno nam je tudi velikansko število modernih letal. Treba napraviti konec sovjetskim letalskim pohodom. Ko bi naši sijajni letalci razpolagali z zadostnim številom letal, sem prepričan, da bi si sovjetski letalci premislili nas bombardirati. Pritisk na našo fronto je zelo močan, a s ponosom ugotavljam, da je naša vojska uspela se mu upreti. K temu so pripomogli mnogi činitelji, zlasti pa dejstvo, da so naši ljudje po svoji naravi in svojem instinktu zelo dobro razpoloženi. General je nadalje izjavil, da sovjetske čete niso na vseh sektorjih enake kvalitete. Kar pa zadeva število divizij, ki so jih sovjeti vrgli na karelsko fronto, je general izjavil, da po njegovem mnenju na tej fronti ne stoji več kot sedem ruskih divizij.

SOVIJETI REŠUJEO FINCE BARBARSTVA

STOCKHOLM, 1. febr. Exchange Te-

legraph. Vesti, ki so prispale sem, pravijo, da je sovjetski vojni komisar Vorošilov dovršil svoje inspekcijsko potovanje po finskih bojiščih in naslovil ob koncu na sovjetsko vojaštvo apel, v kate-

rem se mu zahvaljuje za dosedanje hrabro držanje. »Zmaga rdeče vojske nad vsakim sovražnikom je gotova, dokler vas vodi tovariš Stalin«, je dejal Vorošilov, svoj govor je pa sklenil z besedami: »Od vas, tovariši, zavisí usoda finskega naroda. Vaša naloga je, da rešite finski narod iz njegovega srednjeveškega barbarstva.«

OPRAVIČILA »KRASNAJE ZVEZDE«

MOSKVA, 1. febr. »Krasnaja zvezda« skuša v posebnem članku opravičiti neuspehe sovjetskih čet na Finskem. List je mnenja, da je bilo že spočetka jasno, da primanjkuje sovjetskim četam izvidniških, dobro izvežbanih smučarjev za patroljno službo, kar je ena glavnih nalog za izsledovanje dobro maskirane so-

vražne artilerije. Četam je primanjkovalo častnikov, ki bi bili prilagojeni klimi visokega severa, kar je bilo Fincem že od početka sovražnosti v prid.

PRIHOD AMERIŠKIH LETAL

HELSINKI, 1. febr. Exchange Telegraph. Posebni poročevalci brzojavlja iz Helsinkov, da niso točne vesti, po katerih naj bi prispelo v Bergen 200 Fincem namenjenih ameriških letal. Finci priznavajo sicer, da je prispela v Bergen

Odstop šefa belgijskega generalnega štaba

BRUSELJ, 1. febr. DNB. Ministrski svet je imel sinoči pod predsedstvom Pierlota sejo, po kateri je bil izdan uradni komunik: »Vojni minister je obvestil ministre, da je šef generalnega štaba general Bergen zaprosil kralja, da ga razreši njegove dosedanje službe in dodeli poveljstvo nad eno izmed vojaških edinic. Vojni minister je obvestil svet, da namerava predložiti kralju imenovanje generala Mi. kielsa za šefa generalnega štaba. Ministri so bili s predlogom soglasni.«

BRUSELJ, 1. febr. Havas. Demisija načelnika generalnega štaba je dala agenciji Belga povod, da je objavila naslednji komunik: »Odstop načelnika generalnega štaba je zbudil splošno iznenadenje. Dogodek se ni pričakoval. O demisiji ni dano pojasnilo in ga tudi ne bo. Poučeni krogi trdijo, da odstop generala Bergena ni nastopil zaradi kakšnega pritiska in

pošiljatev letal, da pa obsega le del navedenega števila. Točnega števila iz vojaških razlogov nečemo povedati. Ta letala bodo takoj razvrščena v nove eskadrilje, ki bodo omogočile večjo aktivnost finskega letalstva.

NICOLAS PEREZ KOT PROSTOVOLJEC

STOCKHOLM, 1. febr. Exchange Telegraph. Znan španski letalec Nicolas Perez je prispel v torek sem in potuje dalje na finsko bojišče, kjer se bo stavil na razpolago finski vladi kot prostovoljec. Časnikarjem je med drugim dejal: »Popolnoma sem prepričan, da je boj finskega naroda docela istega značaja, kakor je bil boj v Španiji.«

tudi ne zaradi razlike mišljenj med odločujočimi vojaškimi krogi.«

BRUSELJ, 1. februarja. Havas. Čeprav ni bilo izdano nobeno uradno pojasnilo o globljih vzrokih odstopa šefa belgijskega generalnega štaba, vendar prevladuje v dobro poučenih krogih vtis, da ta odstop ni v zvezi z gotovimi doktrinami v pogledu vojne orientacije Belgije. V teh krogih smatrajo kot absolutno gotovo, da je novi šef generalnega štaba jamstvo, da se v tej orientaciji ne bo nič spremenilo in istotako tudi ne v diplomatski orientaciji Belgije. General Mihels ni samo vojaški strokovnjak, ampak tudi človek široke kulture. Njegova ljubezen do discipline ga je ustvarila za enega najboljših častnikov belgijske vojske.

BRUSELJ, 1. februarja. Havas. Uradni list prinaša naredbo, ki prepoveduje širjenje letakov v Belgiji.

Govor sira Archibalda Sinclairja

LONDON, 1. febr. Havas. Šef liberalne opozicije, sir Archibald Sinclair je imel na obedu v klubu nacionalnih liberalov govor, v katerem je poudaril, da se strinja s Churchillom v nadi, da bodo nevtralne države razumele potrebo, združiti se v cilju obrambe njihove svobode in splošnega reda na svetu. Izrazil je obžalovanje, zakaj vladna politika ni bila vselej logična, kakor je bila Churchillova. Navedel je nekaj zgornjih primerov o

tem in nadaljeval: »Kadar sokol napade vrano, se vse ostale vrane razbeže hitreje ko morejo. Toda, kadar ujeda napade gavrane, se ti zoperstavijo in sokol, videč, da nima pred seboj vran, pobegne. Če je ta primer poučen za nevtralce, je tem zgornjejši za nas, ki se ne bi smeli prepirati, kadar nas kdo napada. Pred šestimi meseci je bil naš sovražnik št. 1 Chamberlain, danes je to Hitler!«

Maribor, 1. februarja.

Medtem ko ni na zahodnem bojišču že več mesecev nobenih omembe vrednih dogodkov, ko so poročila obeh vrhovnih poveljstev med brzozavkami dnevnikov najmanj zanimiva in ko tudi letalska aktivnost ni niti taka, kakor je bila v jeseni, se vojna na morju nadaljuje skoraj brez presledka in terja na vseh straneh znatne, zlasti materialne žrtve. Toda tudi pomorska vojna med zaveznički, ali prav za prav med Angleži in Nemci, je morala v svetovnem tisku odstopiti prva mesta dogodkom na finko-sovjetskih bojiščih. Skoraj dva čela meseca so bile oči sveta obrnjene prvenstveno na skrajni evropski sever, kjer je uspešen odpor neznanega finskega naroda proti ogromni Sovjetski zvezi vzbujal resnično senzacijo. V zadnjih dneh so se pa tudi prej premakljivi finko-sovjetski boji ustalili.

Vmes je vznemiril svet alarm iz Belgije in Holandije, ki je napovedoval skorajšnjo potegnitev obeh v novo evropsko klanje. Vendar se tudi iz tega alarma ni rodilo nič takega, kar bi utegnilo kakor koli spremeniti sedanji, več ali manj stacionarni položaj. Prav tako je ostal, vsaj doslej, brez efekta alarm iz Skandinavije, okoli katere so se kopičili temni oblaki nove vojne nevarnosti. Spor je kazal neposredno smer nasproti Sovjetski zvezi, posredno pa tudi nasproti Nemčiji, saj sta obe pokazali, da je zadržanje Švedske in Norveške v finko-sovjetskem konfliktu za njiju življenjskega pomena. Med Švedsko in Sovjetsko zvezo so nastale celo neposredne diference, ki so se izraznavale v protestnih notah. Dasi sta pa Švedska in Norveška nedvomno s svojimi simpatijami na strani Finske, sta se vendarle odločili ostati nevtralnimi vsaj tako dolgo, dokler ne bi bili prisiljeni seči po obrambi.

Tik za skandinavskim alarmom je prišel novi iz južno-vzhodne Evrope, katerega središče je postala Romunija. V evropskem in svetovnem tisku so se pojavile trdovratne vesti o prihodu nemških čet v sedaj sovjetsko vzhodno Galicijo. Z nemške in sovjetske strani so jih demantirali, toda utihnilo kljub temu niso hotele, in še sedaj ne vemo, v koliko so ali niso resnične, in če so, kakšni nameni se vse za njimi skrivajo. V zvezi z njimi je izbruhnila tako imenovana »romunska petrolejska kriza«, ki jo je povzročil boj med interesi Nemčije na eni in Anglije ter Francije na drugi strani. Dasi so se prvi trenutek napovedovali z obeh strani energični koraki, ki bi utegnili postati v nadaljnjem razvoju usodne važnosti ne samo za Romunijo, ampak tudi za ves ostali jugovzhod, teh korakov doslej še ni bilo, ali pa so se izgubili v diplomatskem zakulisju, koder bodo ostali skriti vsaj dokler igra ne bo odločena.

Medtem je ostalo stalno več ali manj aktivno tudi staro politično potresno ozemlje onstran Črnega morja, od koder prihajajo alarmantne napovedi skoraj periodično točno. Londonski radio je povedal prav v trenutku, ko je odmevala po časnikih »romunska petrolejska kriza« in ko se je pripeljal iz Sirije v Ankaro francoski general Weygand, da stoji nekje na Bližnjem vzhodu stalno pripravljena angleška in francoska vojska, ki samo čaka povelja, da odpotuje bodisi na severno, bodisi na južno obalo Črnega morja. Njej bi seveda sledila tudi turška. General Weygand, ki je igral že med svetovno vojno vlogo na Bližnjem vzhodu, se je medtem dolgo posvetoval s šefi turškega generalnega štaba in odpotoval nato skupaj z njimi na inspekcijo garnizij in letališč od Ankare do Erzeruma, ki leži v bližini Kavkaza, t. j. turško-sovjetske meje ter na eni strani petrolejskih vrelcev v sovjetskem Bakuju, na drugi pa v angleškem Mosulu.

Neposredno v zvezi s tem maloazijskim centrom alarmov je zahodnoazijski Irakom, Iranom in Afganistanom. Tu di te tri države se v zadnjih mesecih čisto omenjajo v najrazličnejših kombinacijah, enkrat z angleškimi in drugič s sovjetskimi izhodiščem. Pred tednom so se pojavile vesti, da se bo tako imenovana saadabadska zveza, ki veže te države, spremenila v vojaško in bo k njej pritegnjena še Turčija. V Bagdadu so to demantirali, toda svetovna javnost sprejema dandanes take in podobne demantije

Angleške žrtve za zagotovitev zmage

Chamberlainov govor o razvoju in ciljih sedanje voje: Anglija in Francija se bosta bojevali, dokler svoboda ne bo znova dobila svojih pravic

LONDON, 1. februarja. Reuter. V svojem včerajšnjem govoru je ministrski predsednik Chamberlain uvodoma izjavil, da je po dolgem času v torek neka nemška podmornica napadla angleške spremne ladje in bila potopljena. Angleška bojna mornarica je pokazala, da lahko popolnoma zaščiti transporte in se sedaj poslužuje spremnega sistema tudi že nevtralne ladje.

Kar tiče letalstva, je predsednik Chamberlain dejal, da je pri izdelovanju letal zaposlenih sedemkrat toliko delavcev, kakor jih je bilo v letu 1936., kar odgovarja številu ob koncu prejšnje vojne, ko je Anglija gradila največ letal. Razen tega je urejenih v Kanadi 67 letalskih šol z osebjem, ki šteje 40 tisoč mož. Dalje grade še 80 novih letališč. Pomanjkanje razburljivih vesti o velikih akcijah, se vse-kakor slabo zлага z vojnimi tegobami in odrekani, ki so nasledek konflagracije. Ako listi ne bi poročali o delu vlade, bi izgledalo, ker ni mnogo sej, kakor da vlada sploh ne dela, toda dejstvo dokazuje, da se dela in da so bili doseženi lepi uspehi.

Sedaj je v Angliji pod orožjem 1 milijon 250.000 vojakov. Čete v prekmorskih deželah so pripravljene za nastop in se ni treba bati, da bi morali prekiniti delo zato, da bi okrepili obrambo same Anglije. Prvi oddelki ekspedicijske vojske so dospeli v Francijo skupaj s tisoči motornih vozil in pol milijona ton municije. Bojna mornarica je tudi sedaj, kakor vedno v angleški zgodovini, v prvi črti obrambe angleškega otoka in celotnega imperija, ki so ga predniki ustvarili s svojim naporom in podjetnostjo. Ako vprašate, na kateri fronti se bojuje naša mornarica, moram odgovoriti, da nastopa na

vseh, kjer koli plovejo angleški parniki, po vseh oceanih, ki zavzemajo dve tretjini zemeljske površine. Da vam predočim obseg te vojne, morate vedeti, da je prevozila neka naša bojna ladja od začetka vojne do sedaj nič manj kakor 34 tisoč milj.

V prvih 120 dneh vojne je bila neka naša križarka na morju 103 dni brez odmora. Od severne Škotske do Grenlanda je tisoč milj, in v zimskem času se na Severnem morju ne vidi dosti dalje, kakor na razdaljo ene milje. Po tej poti morajo pluti nemške ladje, ako hočejo priti s svojim tovorom v Nemčijo, toda ta prehod je tako dobro blokiran s pomorskimi patroljami, da je praktično neprehoden. V istem času, ko je vodil sir Henry Harwood zgodovinsko bitko na južnem Atlantiku, je angleška podmornica »Salmon« torpedirala sovražno križarko na Severnem morju, iz Kanade je prihajal prvi večji transport čet, katerega so spremljale zaščitne bojne ladje, na drugi strani so se pa čez Sredozemsko morje vozile indijske čete. To je najboljši odgovor na trditve nemške propagande, da Nemci vladajo nad morji. Niti se je posrečilo edino to, da so uničili nekaj angleških nezaščitenih ribiških ladij in svetilnikov, katere so brezobzirno napadli z letali, a so pobegnili, čim so se pojavili angleški lovci.

Laško pa izjavim, da ni na svetu niti ene same nevtralne države, ki bi se čutila ogrožena zaradi našega ogromnega oboroževanja. Niti en sam trenutek nismo mislili na to, da bi odrekli nevtralnim državam pravico, da one same in le one odločajo o tem, ali posežejo s svoje strani v vojno ali ne, odnosno na kakšen način hočejo izvesti svojo nevtralnost. Od

nevtralnih držav terjamo edino to, da uvidijo, da smo mi bili sicer prisiljeni, da sežemo po določenih ukrepih, kateri povzročajo v nekaterih ozirih tudi njim neprilike, da pa nismo na drugi strani potopili niti ene same njihove ladje ali žrtvovali brezvestno življenje le enega samega nevtralnega državljana. Nihče naj tudi ne misli, da smo ravnodušni nasprotni izgubam, ki jih trpe nevtralne države v tej vojni.

Govoreč o svojih ciljih, je Chamberlain med drugim dejal: »Moramo napraviti ko nec usodni politički gospodarskega nacionalizma in težnji po avtarkiji, ki je mnogo kriva, da so se ponesrečili vsi poizkusi za konsolidacijo mira.« Nato je govornik govoril o tешnem sodelovanju z Zedinjenimi državami Severne Amerike in izrazil željo, da bi se tudi odnošaji z Japonsko uredili v prijateljskem duhu. Govor je pa zaključil z besedami: »Prisiljeni so nas uporabiti vra tista sredstva, da sremo sovražnika, ki ne pozna nobenih obzirov. Gotovo spoznavajo tudi nevtralne države, da so njihovi interesi na naši strani, saj je naš trud usmerjen k cilju ohraniti pravice vseh narodov in posameznikov ter ustvariti svobodnega življenja, brez strahu pred preobrnjanjem in zatiranjem. Anglija in Francija se bosta bojevali tako dolgo, dokler onečastjena svoboda ne bo znova dobila svojih pravic.«

LONDON, 1. februarja. Reuter. Ameriški zunanji minister Cordell Hull je takoj po govoru Chamberlaina izjavil, da se z njim popolnoma strinja. USA se bori proti gospodarskemu totalitarizmu.

Naraščajoča napetost med Slovaki in Madžari

PARIZ, 1. februarja. United Press. V pariških političnih krogih je zbudila veliko pozornost vedno bolj srdita slovaška časniška kampanja proti Madžarski, ki je združena z glasnimi zahtevami po korekturi sedanje meje in vrnitvi Slovaški njenega prejšnjega ozemlja. Na Slovaškem je pa bilo v zadnjih dneh aretiranih tudi veliko število pripadnikov tamkajšnje narodne manjšine, ki so obdol-

ženi, da so »agenti angleškega vohunstva«. Med zaprtimi je tudi poročevalec »Pester Lloyd«. Na dobro poučenem mestu zatrjuje, da je slovaški tisk dobil ukaz, naj pripravi javno mnenje na vojaške ukrepe, ki bodo na Slovaškem v kratkem izdani. S tem v zvezi se opaža tudi pojavljanje nemških straž na slovaško-madžarski meji. Tudi v Budimpešti vzbujajo vse to velika zaskrbljenost.

Težkoče s finskim posojilom v Ameriki

WASHINGTON, 1. febr. Havas. V senatnem odboru za zunanje zadeve je včeraj predsednik zvezne kreditne uprave Jones podal obširno poročilo o stanju izvoza in uvoza ter o vprašanju tujih posojil za nakup nevojne blaga v USA. Zlasti je naglasil, da posojilo Finski ne pomeni nobenega kršenja ameriške nevtralnosti. Vendar so v senatnem odboru mnenja o tem deljena. Jutri bo senat še poslušal zadevno poročilo svetnika v zu-

nanjem uradu Moora. Veliko zanimanje je zbudil v senatu predlog, naj bi se Finski dovolilo redno posojilo na denarnem trgu USA. Edini pomislek, ki ga izražajo nasprotniki tega načrta, je ta, da bo težko najti zadostna jamstva za uspeh takega posojila. Jamstvo, ki bi ga dala sama vlada USA, to bi pa najbolj olajšalo stvar. Toda taki proceduri se protivi veliko število senatorjev.

Pogajanja v Harbinu razbita

TOKIO, 1. febr. Associated Press. Japonsko zunanje ministrstvo je izdalo poročilo, v katerem pravi, da so se pogajanja med mandžursko in sovjetsko delegacijo v Harbinu, ki naj bi rešili vprašanje razmejitev med Mandžurijo in Sovjetsko zvezo, razbila, ker ni bilo mogoče odstraniti nesoglasij, ki obstajajo. O dosedanjih pogajanjih bo izdano posebno poročilo, ki bo obsegalo tudi ves zadevni material. Ali se bodo pogajanja v doglednem času obnovila ali ne, za enkrat še ni mogoče napovedati.

TOKIO, 1. febr. Domei. Po devetih tednih pogajanj o razdelitvi ozemlja ter o določitvi meje med Zunanjo Mongolijo, ki je pod sovjetskim protektoratom, in med Mandžukouom, so prišli do zaključka,

da sporazumno meje ni mogoče določiti. Jakičiro Suma, tajnik zunanjega ministrstva, je novinarjem tudi izjavil, da navzlic temu teko trgovinska pogajanja v Moskvi povoljno in je pričakovati, da bodo tudi zaključena.

Turška vojaška misija povabljen v Francijo

BEograd, 1. febr. United Press. Turški zunanji minister Saradzoglu bo po sklepu balkanske konference v Beogradu odpotoval v Francijo. Spremljala ga bo posebna turška vojaška misija z generalom Izetnom Katsislujem na čelu. To turško vojaško misijo je povabila francoska vlada v Francijo, da si ogleda Maginotovo utrdbeno črto.

resov, ki jih ni težko uginiti. Tako vidimo, da tipa evropska kriza z interesi vojskujočih se držav zdaj na to in spet na ono področje, centri tipanja pa so ustje Rena, Skandinavija, evropski jugovzhod in zahodna Azija. -r.

Angleži potopili nemški parnik

LONDON, 1. febr. Reuter. Admiraliteta javlja, da je bila neka nemška podmornica, ki je nedavno napadla britanski konvoj ladij, potopljena. Najprej so jo napadli angleški protipodmorniški čolniki, ki jim je pa ušla. Pozneje je opazil na površini letalec ter spustil bomba, ki je zadela v polno. Podmornica se je takoj potopila. Nekaj nemških mornarjev so rešili.

LONDON, 1. februarja. Havas. Danes so se izkrcali v neki luki na angleških otokih preživeli člani posadke nemške podmornice, ki je bila v torek potopljena. Večina teh mornarjev je mlajša od 20 let. Odpeljali so jih iz luke v dveh avtomobilih pod vojaškim spremstvom.

FRANCOSKI PARLAMENTARCI SO SE VRNILI

PARIZ, 1. febr. Havas. Skupina francoskih parlamentarcev, ki je dalje časa bivala na Angleškem, se je vrnila v Pariz.

ANKARSKI DEMANTI

ANKARA, 1. febr. Havas. Z odločujočega mesta zanikajo vesti tujih agencij, da je general Weygand v spremstvu maršala Fevzija Cakmaka odpotoval v Erzerum. General Weygand je odšel v Bejrut.

VENITEV NEMSKIH ŽENSK IN OTROK IZ ANGLIJE

BRUSELJ, 1. febr. V Ostendeu se je izkrcalo 45 nemških žen in deklet, ki so jih pripeljali iz Anglije. Po kratkem odmoru so jih odpeljali dalje v Nemčijo.

NESREČA GRŠKEGA PARNIKA

OSLO, 1. februarja. DNB. Grški parnik »Eli« (1000 ton) se je ponesrečil ob norveški obali, zadevši ali na kako potopljeno ladjo ali pa na pečino pod morjem. Posadka 22 mož se je rešila v čolne. Kasneje je brodolomec sprejel na krov obrežni parnik »Oslo«, ki jih je izkrcal v Kristiansandu.

SMRT PRINCESE ORLEANSKE

PARIZ, 1. febr. Havas. Princesa Margerita Orleanska, markiza Mac Mahon in vojvodinja od Magente, je včeraj umrla.

Mariborska napoved: Oblačno in tiho vreme. Obeta se sneg. Včeraj je bila najvišja temperatura -5.0, danes najnižja -9.9, opoldne -8.8. Padavin od včeraj 8,2 mm.

Skrivnostna misija generala Weyganda

Kontrola nad Dardanelami in Črnim morjem — Obrambni zid proti ruskemu presenečenju

Okoli 73letnega sivolasega francoskega generala Maxima Weyganda, ki je po poreklu Belgijec, so se zadnje dni spletle naravnost fantastične politične kombinacije. Njegovo bivanje v Turčiji ter posveti s tamošnjimi vojaškimi predstavniki so neverjetno v živo zadeli totalitarno stranko sedanje vojne. Zagnala je silen krik ter prisodila generalu Weygandu stvarno nemogoče cilje.

Izbrušeni strateg in taktik general Weygand je izredno dober poznavalec tkzv. orientalskih vprašanj, saj mu ne pravijo zaman »orientalski strokovnjak«.

Svoji domovini Franciji je storil v deželah Bližnjega vzhoda neprecenljive usluge. Znašel se je na vročih arabsko-mohamedanskih tleh. S finimi potezami je pomiril stoletja sprte častihlepne sultane in razne plemenske poglavarje, urenil razburjeno Sirijo in ustvaril temelje za ureditev nekaterih področij na Bližnjem vzhodu. Svojo misijo je takrat odlično izvršil: vzpostavil je francosko avtoriteto ter zavaroval francoske interese.

Kot upokojeni general je potem sedel v zboru »40 nesmrtnikov« in Francoski Akademiji. Lani je moral znova obleči vojaško sukno ter oditi v Sirijo, kjer je prevzel poveljstvo nad orientalsko armado zaveznikov v Siriji. V tej poziciji je mnogo pripomogel k neporušljivemu zavezništvu med Francijo, Anglijo in Turčijo. Pred svojim odhodom je v Londonu dolgo konferiral z angleškim generalom Ironsideom. Njuni takratni sklepi so v celoti še danes neznan. Verjetno je, da sta razpravljala o skupnem angleško-francoskem nastopu na Bližnjem vzhodu ter sestavila načrt o zavarovanju interesov pred vsakimi presenečenji. Pozabiti namreč ne smemo, da teče skoz Bližnji vzhod cesta v angleško in francosko Indijo. Gotovo je, da sta vprav ona tudi dala prvo pobudo za kasnejšo trozvezo Anglija-Francija-Turčija.

Iz Sirije je Weygand razpredel svoje misli tudi v Iran (Perzijo) ter Afganistan, ki naj bi se, če že ne formalno in stvarno, vsaj tilho priključila trozvezi na Bližnjem vzhodu. Pozicija na Bližnjem vzhodu je namreč za Anglijo in Francijo izredne in neprecenljive vrednosti. V sedanjih vojni, ko živita Rusija in Nemčija v prijateljskih odnošajih, pa je postala ta pozicija naravnost življenjskega pomena. V bojazni, da bi je ne zlomil nekega dne ruski napad proti jugu, skušata Anglija in Francija v zvezi s Turčijo organizirati močno obrambno črto od Smirne do vzhodne meje Afganistana. V tem načrtu so seveda všteti tudi življenjski interesi Turčije, njene pozicije na Dardanelah in ob Črnem morju. Zbiranje zavezniške orientalske armade ima kajpada svoj pomen, ki ga sedaj še ni moči predvideti ter mu totalitarna poročila pripisujejo očividno napačen pomen, ko kategorično zatrjujejo, da gre bistveno za napad na »ruski petrolejski živec« na liniji Baku-Batum. Pomen pozicije zavezniške armade v Siriji utegne biti celo v drugi smeri, da se to nebulozno bere, morda celo merodajen za razvoj stvari v Evropi in njenem bojišču. Saj ne smemo pozabiti zgodovine izza dobrih 20 let!

Poleg zbiranja orientalske armade velja poglavitna naloga generala Weyganda pridobivanje nadaljnjih partnerjev za obrambni zid ter zavarovanje angleško-francoskih interesov tja do Stama. Podoba na je, da bo to silno težko in komplicirano delo. Iluzorne so nade, da bi

Iran kdaj marširal v ruski Aserbejdžan, Afganistan pa v ruski Turkestan. Ofenzivno ta dva partnerja ne moreta priti v poštev, ko jima nihče ne more jamčiti, kako drago bi morala potem nekega dne spet plačati tako avanturo. Toda tudi kot defenzivna člena v obrambni verigi morata biti silno previdna. Iran je povezan z Rusijo s prijateljsko pogodbo, dočim ima z Anglijo še star in nepravilno račun radi Bahreinskega otočja, ki ga je Anglija zasedla začetkom 19. stoletja in kjer dobiva letno nad milijon ton nafte. Ta račun je še vedno pri pogajanjih jako neprijetna postavka. In tudi Afganistan je s prijateljsko in nenapadno pogodbo od 1921 obzirno vezan na Rusijo. Toda tudi tretji partner — Turčija, ima še nepravilne račune z Iranom in celo Sirijo. Izguba petrolejskih polj v Mosulki, ki jih je dobil Iran, je udarec, ki Turčijo še boli. Sporno pa je

proti Siriji področje Džezihera. Pa tudi arabska država Ibn-Saudija ni v najboljših odnošajih z Irakom. Med partnerji, ki naj bi jih povezal general Weygand, so torej mnogi odprti in nepravilni račun. Kako bo vse to rešil Weygand, je težko reči. Stvar ni lahka. Treba bo velike opreznosti, da ne pride do še večjih razpok. Morda bodo potrebne celo koncesije, nagrade sultanom in kanom in šahom. Pa menda tudi tu Anglija in Francija ne bosta pomišljali o cenah, ko gre za tako važno interesno vprašanje.

V tem okviru se giblje misija generala Weyganda, ki pa jo je treba ločiti v dve fazi: prva je zavezniška armada in njeno operacijsko področje, druga zgraditev obrambnega zidu, ki naj bi varoval interese obeh velesil pred vsakim presenečenjem, tako z ruske kot nemške smeri. (-ž-)

Reorganizacija ali kriza JRZ?

NAPOVEDI O MOŽNOSTI REKONSTRUKCIJE VLADE

Tik pred pričetkom balkanske konference v Beogradu so bili važni posveti glede reorganizacije JRZ. Kot znano je bil dosežen že načelni sporazum, da pristopijo in se spojijo z JRZ radikalna stranka Ace Stanojevića in Slovenska ljudska stranka (SLS) dr. Korošca, ki je za to dal že svoj pristanek. Težave pa so nastopile ob pogajanjih z Jugoslovansko muslimansko organizacijo (JMO) pod vodstvom dr. Kulenovića. Vodstvo nove stranke, ki naj bi nosila ime Jugoslovanska radikalna stranka, bi tvorili Aca Stanojević kot predsednik, Miša Trifunović prvi podpredsednik, Dragiša Cvetković drugi, dr. Korošec tretji ter dr. Kulenović eventualno kot četrti podpredsednik. Nova stranka bi imela v programu dokončno preureditev države, toda brez volitev. Kar pa tiče volitev, smatra stranka, da zavisijo od zunanjih političnih prilik.

Pri pogajanjih za novo politično formacijo ni sodeloval dr. Kulenović kot zastopnik JMO. Na vprašanje, zakaj ni bil na seji glavnega odbora JRZ, je dr. Kulenović dejal, da je bilo to slučajno. Po udaril pa je ob tej priliki z ozirom na novo stranko, da vsekakor vztraja na svojem stališču, da imej Bosna in Hercegovina svojo avtonomijo. »V kolikor pa med nami ne bi moglo priti do sporazuma, bi želel, da se vpraša ljudstvo Bosne in Hercegovine, naj samo z glasovanjem odloči, ali je za avtonomijo Bosne in Hercegovine, ali za njuno razdelitev ter pripojitev enega dela k Hrvatski, drugega k Srbiji. Prepričan pa sem, da se bo ljudstvo odločilo za avtonomijo.«

Iz tega stališča je razvidno, da utegnejo pri reorganizaciji JRZ nastopiti te-

žave, zlasti še, ko dr. Kulenović pravi, da se JMO ne more stopiti v radikalno stranko. Razvoj po končani balkanski konferenci bo pokazal, v koliko so utemeljene vse te vesti.

REKONSTRUKCIJA VLADE?

V zvezi s pogajanjimi o novi stranki piše sarajevska »Jugoslov. pošta«: »Po balkanski konferenci bi bilo treba politično delo zaključiti na ta način, da pride do rekonstrukcije kabineta Cvetkovića. V novi kabinet Cvetkovića bi vstopili poleg ostalih dr. Korošec, trije radikali, med njimi v vsakem slučaju Miša Trifunović in dr. Momčilo Ninčić in eventualno dr. Kulenović, če uspejo pogajanja z JMO.«

Minister pošte dr. Torbar je sprejel uredbo o reorganizaciji ministrstva pošte, telegrafa in telefona.

Srbska lekcija beograjski čaršiji

V kragujevskem »Narodnem pokretu« piše šumadinski demokratski prvak in bivši kandidat na listi dr. Mačka odvetnik Dragoljub Milovanović-Bena v uvodniku med drugim: »Čedalje pogosteje se pojavlja poziv »Srbi na okup«. Nekateri od onih, ki dvigajo to parolo, so v skrbah za svoje položaje, nekateri za svoje kapitale, drugi spet za svoje politične kariere. Prepričani smo, da je nemogoče potegniti meje banovine Hrvatske tako, da na Hrvatskem ne bo Srbov in v Srbiji ne Hrvatov. Alarm »Srbi na okup« dviga gospoda v Beogradu. Zakaj miso dvignili svojega glasu v 20 letih proti zlu, ki je pripeljalo do sedanjih delitve? Zakaj ta gospoda ni pokli-

cala Srbov na okup proti korupcionarskem, ki so upropastili državo? Zakaj niso dvignili glasu »Srbi na okup«, da branijo temeljne državljanske pravice, ko se je uvajal šestojanuarski režim? Srbstvo ni v nevarnosti. Srbstva ne bo branila beograjska čaršija, ampak srbski kmet, on, ki je bil v vojni in zmagal. Gospoda, ki je ponosno vladala 20 let, je umazala svetlo srbsko ime, toda srbski kmet si je v svesti, da tega on ni kriv. Zakaj pozivati sedaj Srbe na okup proti Hrvatom, ko so nam sovražne puške namerjene v čelo in tilnik? Ali ta velikosrbska gospoda predvideva težke posledice, od katerih bi prišlo zaradi takega postopanja beograjske gospode?«

Miša Trifunović je posetil Ljubo Davidovića in z njim razgovarjal o akciji zedinjenja radikalov in resoluciji demokratske stranke.

Kultura

Vrednost kulture in umetnosti za narodno življenje

Politična tragedija, ki jo je preživel lani češki narod, je povzročila na kulturnem področju nasledke, ki se zde na videz skoraj neverjetni: češka umetnost, in posebej še književnost, je doživela tak razmah, kakor nikoli za časa svobodne republike. Vsa češka gledališča so bila vedno polna, obisk razstav likovne umetnosti je dosegel rekord, a tudi nakup. Samo Kulturni svet je priredil tekom leta 34 razstav, na katerih je bilo prodanih za več ko milijon kron umetnin. — Prav tak uspeh so dosegle tudi druge likovne razstave v Pragi in po drugih čeških mestih. Vse leto ni bilo nikjer niti enega samega koncerta, ki bi bil »slabo obiskan. Največji razmah je pa doživel, kakor že omenjeno, češka knjiga. Izšlo je rekordno število del v verzih in v prozi, izdana so bila mnoga monumentalna leposlovna in znanstvena dela, in to v nenavadno visokih nakladah, ki so bile vse brez težkoč razprodane.

Publicist Jan Šeinost pravi v »Nedelnih lidovih listih«, da že vse od preroda ni bilo med Čehi toliko živega zanimanja za narodno kulturo in umetnost, ka-

kor lani. Kakor se zdi to spričo zunanje usode, ki je zadela češki narod, čudno, je vendarle razumljivo: češko ljudstvo, ki so ga prejšnje razmere zavedle na politična in sploh materialna pota, se je v trenutku težkih preizkušenj nagnosko zateklo k novemu izživljanju v kulturi in umetnosti. Vrnilo se je k višjim duhovnim vrednotam, v katerih je zaslutilo uteho in vzpodbudo za dvig iz vsakdanjih tegob. Tako so zunanji tragični dogodki rodili na drugi strani dragocene pozitivne nasledke, ki dajo mnogo misliti. **Ako je namreč narodna kultura in umetnost sposobna nadomestiti celo politično svobodo in dati tako čudovite vzpodbude, potem je to nov velik dokaz, da je njena vrednost vliček tvornosti naroda in prav za prav edini trdni temelj, na katerem je zgrajena vsaka zavestna narodna samobitnost.** Tragično je samo, da spoznajo narodi to resnico šele tedaj, kadar jih zadenejo velike zunanje nesreče.

Češki primer bi moral dobro služiti tudi nam Slovencem, ki smo se v svoji državni in narodni svobodi še bolj od-

daljši od zavesti vrednosti in pomena narodne kulture in posebno umetnosti, kakor so se Čehi v letih svoje republike. Povezanost našega slovenskega ljudstva, podeželskega in prav tako meščanskega, s slovensko narodno kulturo in umetnostjo stalno pada, namesto da bi rastla. Naša gledališča zdaleč niso deležna takega obiska in zanimanja, kakor bi bilo treba, naši koncerti so — z redkimi izjemami — prazni, še bolj obupno pa je z našimi razstavami likovne umetnosti. Ako ne bi bilo dijaštva, se jih sploh ne bi več izplačalo prirejati. Nič manj žalosno ni poglavje o naši knjigi, Izhaja jih čedalje manj in še te je treba vsako posebej vsiljevati ljudem od hiše do hiše. Vse to dokazuje, da smo Slovenci zaradi materialistične usmerjenosti ob dnevnih dogodkih počeli pozabljati, da leže edini trdni temelji v naši duhovni kulturi in umetnosti in da bi samo v njej lahko zopet našli uteho in oporo, ako bi zašli v nove dobe težkih preizkušenj. **Zato naj bi nam bil češki primer dober nauk in opomin; da je življenje naroda brez najtesnejših zvez z njegovo kulturo in umetnostjo jalovo, puho in prazno.** r.

proti prehladu

lahko vzamete 1-2

ASPIRIN

tablete

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“ temveč edino je Bayer-jev Aspirin.

Org. reg. pod 5 br. 37992 od 22. XII. 1937.

MADŽARSKA POLITIČNA AVTONOMIJA V OKVIRU JRZ

Ob razgovorih med predsednikom vlade Cvetkovičem in predstavniki madžarske manjšine je prišlo, kot poroča subotički »Naplo«, do popolnega sporazuma. Jugoslovanski Madžari bodo imeli v JRZ poseben madžarski odsek. Sami bodo lahko sklicevali konference ter predlagali vodstvu JRZ kandidate za senat in skupščino. Po istih informacijah bodo odobrena pravila raznim madžarskim kulturnim društvom; starši bodo sami določevali narodnost otrok. Prav tako bo izpopolnjeno madžarsko šolstvo, več Madžarov pa bo dobilo državne službe. Delno bo tudi omiljena in spremenjena uredba o obmejnem prometu.

Miša Trifunović je posetil Ljubo Davidovića in z njim razgovarjal o akciji zedinjenja radikalov in resoluciji demokratske stranke.

Novice

Z odpravo carine še kmet ne bo rešen

Tretjina gospodarjev ne more kupiti pluga — Zadruga nabava in uporaba plugov — Odvišek delovnih sil je treba zaposliti doma

Te dni smo brali, da je država odpravila carino na železne pluge iz Nemčije. Kako je pa v stvari s tem pomagano našemu kmetu?

Eden izmed važnih in težkih problemov našega podeželja je vsekakor omogočiti našemu poljedelcu dobro in poceni orodje ter stroje, ki bodo odgovarjali kupni moči poljedelca.

Kako je s kmeto posestjo in kupno močjo poljedelca? Po podatkih iz leta 1931. sta bila takrat v državi 2 milijona kmetov, ki bi rabila najmanj milijon in pol železnih plugov. Ker traja železni plug do 15 let, bi rabila naša gospodarstva letno 100.000 plugov, 33,8% vseh gospodarstev v državi ima 0,01 do 2 ha zemlje, 54,5% vseh gospodarstev pa ima 2 do 10 ha zemlje. Vidimo torej, da ima dobra tretjina gospodarstev v državi tako malo zemlje (in teh gospodarstev je 660.000), da si kratkoma ne more kupiti železnega pluga. Tudi ostala gospodarstva, katerih posest se giblje od 2 do 10 ha, le s težavo utrpel stroške za nabavo pluga, ali si ga pa sploh ne morejo nabaviti.

Zemlja bo le takrat dobro uspevala in bogato rodila, če bo dobro obdelana. Brez dobrega orodja pa se to ne da doseči. Zato ni odprava carine na pluge nikakršna rešitev problema, kako naj pride naš kmet do dobrega pluga. Mislimi pa je treba danes tudi na to, da se nahaja Nemčija v vojnem stanju ter da ji gre za vsak kilogram železa, ki ga izvozi v tujino. In prav lahko se zgodi, da bo lepega dne sploh ukinila izvoz plugov iz države, da ne omenimo pri tem niti tega, da nemška industrija, od koder bodo prihajali ti nezacarinjeni plugi, zaradi vojne stanja ne bo zmogla dobav. V današnjem času mora misliti na to vsak realen človek, predvsem pa država. Zato je treba iskati zaradi razdrobljenosti naše kmetijske posesti rešitve nabave potrebnega gospodarskega orodja za ta majhna gospodarstva edino v zadrugi in nabavi in na zadrugi uporabiti plugov ter ostalega poljedelskega orodja in strojev. Ta problem bi morali začeti obravnavati tako pri poljedelskem ministru kakor pri banovini.

Železni plugi, ki pridejo k nam nezacarinjeni, stanejo 1300 din, dočim lahko dobimo pri nas doma izdelan železni plug od 700 do 1050 din. Pri ceni pluga

iz Nemčije niso všteti niti transportni ter drugi manipulacijski posli. Istočasno pa je treba vedeti, da je naša zemlja prenaseljena, da imamo precejšen višek prebivalstva, ki kratkoma nima tal za življenje, da bi si lahko uredil življenje. S sezonskimi preseljevanji in emigracijo se ta višek danes ne da več rešiti, zato je treba misliti vedno na to, da se najde kakšna možnost zaposlitve tega odviška prebivalstva. Za industrijo, ki bi izdelala letno 100.000 plugov, kakor ga rabi naš kmet, bi se lahko zaposlilo že precejšnje število ljudi. Ker se danes ne da

rešiti problema odviška prebivalstva na radikalen način z emigracijo, je treba računati z danimi možnostmi ter ukreniti vse potrebno, da se pereč problem, ki terja rešitve, vendarle do neke mere zadovoljivo reši. Isto kakor s plugom je tudi z drugimi stroji. Poleg vsega tega pa ne smemo pozabiti, da bo domača proizvodnja vedno cenejša. Država lahko tu mnogo napravi in na njej je zdaj vrsta, da to napravi. Ukinjenje carin našemu kmetu ne bo dosti pomagalo — še zmanjšalo bo njegovo zaposlitev doma.

Banovinska bolnišnica v Slovenjgradcu

V letu 1939 je bilo v bolnišnici zdravljenih 3.020 bolnikov in sicer 1627 moških in 1.393 žensk. Od prejšnjega leta je ostalo 118 bolnikov, na novo je bilo sprejetih 2.902 bolnika. Opuščenih je bilo 2.804 bolnikov, umrlo pa je 106 bolnikov. Koncem leta je ostalo v oskrbi 110 bolnikov. Umrlijivost je znašala 3,65%. Oskrbnih dni za bolnike je bilo 48.591. Vsak bolnik je bil oskrbovan povprečno 17 dni. dnevno pa se je oskrbovalo pov-

prečno 133 bolnikov. Število sprejetih bolnikov je v zadnjih letih znatno naraslo. V letu 1935 je bilo sprejetih 1.930 bolnikov, v letu 1936 2.107, v letu 1937 2.596, v letu 1938 2.781, v letu 1939 pa 2.902 bolnika.

Od 3.020 bolnikov v letu 1939 se jih je zdravilo na kirurškem oddelku 1.039, na internem 1.801, na infekcijskem oddelku pa 180. Operacij je bilo 1.080, porodov 121, ambulantnih pregledov pa 736.

Nova gasilska četa v Apački kotlini

V Lutvercih v Apački kotlini je bil ponovni ustanovni občni zbor tamkajšnje čete. Četa se je ustanovila sicer že lanske leto ter celo dogradila svoj gasilski dom. Ker pa je oktobra 1939 prejela od strani Ministrstva za telesno vzgojo iz Beograda rešitev, da se ustanovitev čete ne odobrava, se je vršil tokrat ponovni ustanovni občni zbor, na katerem je bila izvoljena sledeča uprava: Jožef Adanič, poveljnik Hinko Probst, njegov namestnik Rudolf Casar, tajnik Štefan

Režonja, blaginik Jožef Hanžekovič, orodjar Rupert Probst, ostali odborniki: Josip Probst, Franc Hasler, Al. Tašner ter Ignac Gomzi. Četa ima svoj dom, je brez dolga ter ima v blaginji okrog 3.000 din gotovine za nabavo orodja. Število članstva znaša 28 rednih ter 20 podpornih članov. Kot delegat gornjeradgonske župe se je ustanovnega občnega zbora udeležil tov. Jožef Hraščel.

4 leta in pol za „hišno preiskavo“

Na zatožni klopi pred mariborskim velikim kazenskim senatom sta se morala zagovarjati kovaški pomočnik Jože Fideršek in delavec Anton Canjkar, oba iz Savcev, ker sta novembra lani vdrila v hišo posestnika Jožefa Marina, ga napadla, podrla na tla, mu odvzela samokres in nekaj denarja. Oba mlada zločinca sta se pred sodniki izgovarjala, da nista hotela ničesar hudega, ampak, da

sta hotela napraviti le nekakšno »hišno preiskavo«. Vendar pa sodniki niso vzeli s tako lahke strani zadeve, ampak so obsodili oba zaradi ropu, Fiderška na dve in pol leta težke ječe, Canjkarja pa na 2 leti težke ječe in 3 leta izgube častnih pravic. Eden izmed fantov je pred odhodom iz dvorane zaprosil za odlog kazni, pa so mu sodniki povedali, da za roparski napad ni nobenih ugodnosti.

Njena življenjska pot

M. KAJČ

Bilo je zgodaj popoldne. Do odhoda vlaka je malone štiri ure časa, je pomislila Rozika, ko se je opotekala proti železniški postaji zunaj mesteca. Lica so ji žarela v vročici, težko je hropla; od časa do časa ji je zdrsnilo na poledenih tleh. Kako bo šele potem, ko izstopi... Saj ne, da bi se bala samotne poti mimo marofa, ki so ga stražili jagnedi: od železniške postaje do doma je bilo tri ure hoda. Le kako bo to zmogla? Trudna se je sesedla na klop v mrščini, mrzli čakalnici in se predajala žalostnim mislim.

Komaj šestnajst let ji je bilo. Prvo leto je služila v neki krčmi zunaj mesteca. Pomlad je še nekako pretolkla, sredi polletja pa je omagala. Ali se je bila zbudila ali malce uredila, sama ni vedela. Neznatna praksa se je začela gnoliti in v rami jo je zmerom močnejše trgalo. Krčmarica je menila, da ni nič hudega. Ko se je potožila prijazni gospe, ki se je bila z možem in hčerko pripeljala tisto nedeljsko popoldne iz mesteca, pa ji je svetovala, naj gre takoj k zdravniku, ali pa prisede k njim, ko se bodo vrnili. Ko je krčmarica izvedela za njeno namero, je pobesnela: »Če greš k zdravniku, se mi več ne vrni, nehvaležnica!« Rozika jo je le začudeno gledala in sklenila: K zdravniku pa vendarle pojdem. — Ko se je gospoda vračala v mesto, se je Rozika izmuznila iz kuhinje in stekla za vozom. Prijazna gospa je velela kočijažu ustaviti in Rozika se je vzpela na voz. Med vožnjo je tudi izve-

dela, zakaj je gospodinja ne pustila k zdravniku. Takole je zaključila gospa proti svojemu možu, ko mu je bila povedala, kako je z dekletom: »Gotovo je krčmarica ni prijavila pri bolniški blaginji in se zdaj boji posledic!« Pred zdravnikovo hišo so ustavili. Komaj da je zagledal hudo zatečeno, rdečkasto roko dekleta, je zdravnik vzkliknil: »V bolnišnico, pa takoj!« In Rozika je odšla v bolnišnico, kjer so jo le s težavo rešili. Seveda, ko se je čez tri tedne vrnila, jo je krčmarica kar na pragu, s psokami spodila. Rozika se je vrnila v mesto, kjer je naposled nekaj iztaknila. Pri muhasti gospe Slanovi sicer nobena služkinja ni dolgo vzdržala, morda bo pa ona, Rozika.

Gospod dr. Slana, okrajni sodnik, je bil z njo prijazen, včasih ji je tudi pomagal s kako malenkostjo, če gospa ni videla. A kaj, ko je bil do večera zaposlen v uradu. Tačas je morala Rozika radi gospe požrti marsikatero bridko, ob koncu meseca pa mirno prenesti odtegotvanje od skromnega plačila. A stisnila je zobe, sklenila je potrpeti, pretolči zimo. Spomladi, ko se delo odpre, bo bolje zanj. Toda že v začetku zime je opešala. Vlažno vreme in mraz, ki je nastopil pred božičem, napori, nekoliko pa tudi mladostna neprevidnost so jo spravili na bolniško posteljo.

Ravno tedaj je gospa Slanova pričakovala otroka. Ko je porod srečno prestala, se je skozi ozko zev med vrati poselske

izbice poslednjič prikazala roka s škodelico čaja — bila je roka Katike, služkinje pri sosedovih. Gospa Slanova ji je bila namreč prepovedala vstopiti v izbo, kjer je ležala bolnica. Rozika se je dvignila iz postelje, željno zagrabila škodelico in posrebrala vroči čaj. Poslej je bila zopet docela odrezana od življenja v hiši. Zato, da se gospa Slanova, pa tudi dete in mož, ne bi mogli nalesti boleznim. Dva dni Rozika ni ničesar zaužila, tretjo noč pa se je potihem splazila v kuhinjo in si ogrela vodo — mesto čaja. V nekaj dneh je povsem obnemogla. Obšel jo je občut tope vdanosti. »Bo vsaj enkrat konec trpljenja«, je vzdihnila.

Potem, bilo je pred nekaj dnevi, pa se je nenadno v njej zganilo. Silno se je začudila, kakor da se več ne pozna. Tako je bila vplivala nanjo daljna božična pesem zvonov. Z vsem srcem je zahrepenela po domu, svojcih in tovariščih iz domače vasi, s katerimi bi nocoj, v božični noči, pohitela k polnočnici... A dom je bil tako neznanško daleč...

Nekajkrat je bil pri gospe Slanovi zdravnik in ji vsakokrat zatrjeval, da se ji ni ničesar bati. Nazadnje je gospa omenila svojo bolno služkinjo. Gospod doktor da jo naj preišče in spravi v bolnišnico. Po dolgem času so se odprla vrata Rozikine poselske izbe in zdravnik je preiskal dekle. Ko se je vrnil h gospe, je izjavil: »Dekletce je zelo, zelo šibko, a bolezen nikakor ni nalezljiva.« Ker pa je gospa vztrajala pri svoji zahtevi, da mora Rozika v bolnišnico, se je zdravnik priklonil in hladno odvrnil: »Oprostite, gospa, v bolnišnici zanjo ni prostora. Koliko težjih slučajev smo že morali radi tega odkloniti!«

OGENJ UN'ČIL HRANILNICO IN KNJIŽNICO

V Poljčanah je uničil požar poslopje kmetijske hranilnice in posojilnice, v katerem se nahaja tudi dvorana, knjižnica in oder Prosvetnega društva. Inventar hranilnice so gasilci rešili, inventar prosvetnega društva pa je uničen.

o Iz Pragerskega je premeščen postajnačelnik Janežič ranc. Na njegovo mesto pride Leopold Segula.

o Odredba o minimalnih mezdah za trgovske pomočnike in pomožno osebje je stopila v objavo z 31. januarjem, odredba o zvišanju minimalnih mezd pa bo stopila v objavo šele 31. marca.

o Kmečka veselica bo 4. februarja pri Zibriku v Veščici. Priredi Društvo kmetijskih fantov in deklet Crnelavci—Veščica.

o Prekmursko muzejsko društvo bo imelo občni zbor 4. februarja t. l., ob 10. uri v svojem lokalu v soboški osnovni šoli. Pismene predloge sprejema pol ure pred občnim zborom tajnik. Prekmursko muzejsko društvo je z dosedanjim delom pokazalo, da je polni meri zasluži podporo in sodelovanje vse prekmurske javnosti. Za bodoče ga čakajo še mnoge naloge, zato je potrebno, da vstopi v njegov krog čim več delavcev.

o Soboško Sokolsko društvo bo priredilo tudi letos maskarado 6. februarja v vseh prostorih Sokolskega doma. Najlepše maske bodo prejele darila.

o Spevoigro „Kovačev študent“ priredijo gimnazijci, člani Slov. dijaške zveze, 3. in 5. febr. ob 8. uri zvečer.

o Občina Murska Soba poziva vse mladeniče, ki so rojeni 1. 1920, da se zglasijo do 5. febr. t. l. v občinski pisarni v svrhu vpisa v rekrutni spisek. S seboj morajo prinesiti izvleček iz krstne in rojstne knjige vseh družinskih članov. Odsotne lahko prijavijo najbližji sorodniki. Za umrle iz 1. 1920 morajo domači prinesiti mrtvaški list. — Tudi kolesa se morajo takoj prijaviti.

o Lovsko društvo Maribor odsek Slovenjgradec bo imelo v nedeljo ob 10. uri v Sokolskem domu redni občni zbor. Udeležba obvezna.

o 35 delavcev na cesti. Pred dnevi je odpovedala tovarna meril v Slovenjgradcu službo 35 delavcem. Podjetje pravi, da je bilo primorano odpustiti delavstvo zaradi prenehanja izdelave igračk, ker je na nje prevelik luksuzni davek.

o Težka nesreča na cirkularki. Na žagi lesnega trgovca Franca Praznika v Ravnah pri Sošanju je cirkularka odrezala levo roko v zapestju 19 letnemu žagarju Ivanu Anželaku iz Podgorja.

o Grajski kino v Murski Soboti predvaja v četrtki vefilm „Suez“, v petek in soboto v Murski Soboti v režiji prof. Potokarja po veseloigrji „Vse za ljubezen“.

o Štiri vagoni živine strmoglavili v reko. Med Vlašhanom in Velesom je izliril tovorni vlak, ki je vozil živino. Štirje vagoni, v katerih je bila živina, so strmoglavili v Vardar, živina v drugih vagonih pa je težko ranjena. Samo na živini je okoli 800.000 din škode.

o Pet razbojnikov je pobegnilo iz ječe v Kumanovem. Prebili so zid in neznanokam izginili.

Komaj je bil zdravnik na stopnicah, že se je razlegalo po hiši vpitje gospe Slanove: »Takoj domov! Misliš, da bom radi tebe še jaz zbolela?« Ja-a-z...

Rozika je morala vstati in iti. Neglede na onemoglost in vročico, neglede na mraz, štiriurno čakanje na odhod vlaka in dolgo pot od postaje do doma. Zdravje gospe Slanove, soproge okrajnega sodnika, je bilo — po njenem mnenju — še zmerom v nevarnosti!

Rozika ni mogla doumeti, kako more biti izobražena gospa tako sebična in kruta. V strahu zase je žrtvovala njo. »Sicer pa ni malo takih,« se je Rozika domislila svoje prejšnje gospodinje, krčmarice, in ljudi, ki jih je bila srečavala na kratki poti svojega življenja. »To je pač pravica močnejših, ki smejo nas slabotne pohoditi!«

Iz trpkih misli so jo zdramili koraki prvih potnikov. Nekateri so se vračali iz mesteca z opravkov, dva, trije gospodje, nasmejanih obrazov, v črnih oblekah, pa so se — potem ko so jo bili brez uspeha nagovarjali, saj je bila Rozika kljub boleznim še vedno čedno dekle — odpravljali v bližnje mesto, da tam veselo, mimo vseh družabnih ozirov, ki jih je treba v domačem kraju tako upoštevati, prebijejo poslednji dan starega leta.

Trda od zdenja in trudna od bridkih spominov se Rozika dvigne ter kupi vozni listek.

Domov!... V zavesti olajšanja se vzvone na visoko stopnico. Še zavedla se ni, ko ji je zmanjkalo moči in je udarila z glavo ob zledenela tla. —

Mar bor

Mestni proračun: 62,630.670 din

Mestni finančni strokovnjaki so pravkar izdelali novi mariborski mestni proračun, ki predvideva 62,630.670 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Tekoči proračun znaša 62,278.440 din in je torej novi za 352.180 din večji.

Mestni proračun je bilo letos zelo težko sestaviti, ker zahteva država od mesta velike izdatke za pasivno obrambo mesta, za gradnjo zaklonišč pred zračnimi napadi, za zaščito otrok in za nabavo rezervne hrane. Poleg tega pa je država znižala trošarino na vino v Mariboru od 1.50 na 1 din, kar daje mestu 600.000 din izgube na dohodkih. **Obstoječe davščine je v Mariboru nemogoče zvišati**, ker je hišna posest že preveč obremenjena. Novi proračun so uravnovesili brez bistvenih davčnih sprememb na ta način, da je mesto sklenilo dogovor z denarnimi zavodi glede odplačevanja mestnih dolgov.

Novi proračun predvideva sredstva za dokončno izgraditev gradu za muzej (klet in stopnišče), dalje zgradbo javnih zaklonišč, sredstva za nabavo rezervne hrane, za zaščito otrok in **dati tudi mož-**

* **Milijoni Vas čakajo!** Nabavite srečko drž. razredne loterije pri „PUTNIK-u“. Zrebanje 5. glavnega razreda že od 10. februarja do 7. marca 1940. — 36.000 dobitkov v skupnem znesku din 56 milijonov 946.000.—. Preizkusite svojo srečo!

nost za prve priprave za gradnjo nove tržnice in za nakup nepremičnin za tržnico. Tudi povišanje uradniških in delavskih plač za primer druginje predvideva novi proračun.

Izdatki:

Izdatki so po novem mestnem proračunu razvrščeni kakor sledi: **Osebj** z Mestnimi podjetji 9.132.130 din (v tekočem proračunu 7.820.360); **splošna mestna uprava** 2.045.960 din (2.933.840); **osebna in imovinska varnost** (gasilci, pasivna obramba mesta in policija) 815.010 din (761.670); **anulitetna služba** 7.522.330 din (8.181.810); **tehnična služba** (vzdrževanje cest, ulic, mostov, kanalov, pometanje, škropljenje, sneg itd.) 1.438.980 din (1.485.980); **zdravstvo** 2.332.100 din (2.315.100); **socialno skrbstvo** 4.598.650 din (4.573.490); **šolstvo** 1.442.170 din (1.443.860); **znanost in prosveta** (gledališče, študijska knjižnica, nakup umetniških slik, Slomškova nagrada) 349.100 din (293.400); **obr, trgovina in turizem** 300.000 din (330.000); **mestni veterinarski sklad** 195.750 din (166.000); **razno** (proračunska rezerva) 200.000 din (550 tisoč). Nova je letos postavka »prehodno«, kjer so zapopadani predjimi uradništvu in razne podmore, ki jih tuje občine nato vrnejo. Ta postavka predvideva 600.000 din izdatkov. **Izdatki Mest-**

ADVOKAT BRANKO CVETKO

se je preselil iz Sodne ul. 9/II. v Sodno ul. 1/I. Telefon št. 28-75. (Palača zavarovalnice „Drava“)

Spet težave z bombažem

Ker so italijanski eksporterji izven dogovora z našimi importerji povišali ceno za stare zaključke bombažnega prediva že drugič na 18 lir po kg, baza 20/1 Amerika, zaradi česar je težko prizadeta naša tekstilna industrija, se je »Zveza tekstilne industrije Jugoslavije« odločila, da pošlje ponovno delegacijo v Milano. Tej delegaciji se bosta pridružila odposlanec ministrstva trgovine g. dr. Tomić in generalni tajnik Zveze industrijev iz Ljubljane g. dr. Golia. V tej delegaciji bodo industriji iz vse Jugoslavije in tudi Maribor bo zastopan. **O rezultatih razgovorov, od katerih zavisi nadaljnje nemoteno poslovanje tudi mariborske tekstilne industrije, bomo še poročali.**

* Advokat dr. Stojan Pretnar se je preselil iz svojih dedanih pisarniških prostorov v Cankarjevi ulici v Sodno ulico 3/1 (Palača »Drava«, južni vhod), telefon 27-65.

nih podjetij so predvideni na 31,658.440 din (31,422.930).

Dohodki:

Novi proračun predvideva naslednje dohodke: **splošna mestna uprava** 53.950 din (43.590); **mestne davščine** 19.297.720 din (19,229,030); **anulitetna služba (MP)** 5,568.200 din (5,542.410); **tehnična služba** (povračila MP za razna dela) 520.000 din (620.000); **socialno skrbstvo** (darila in globe) 60.600 din (60.600); **mestni vete-**

rinarski sklad 195.750 din (166.000); **razno** (prihranki prejšnjih let) 550.000 din (1,750.000!); **prehodno** 600.000 din. **Dohodki Mestnih podjetij** so predvideni na 35.784.760 din (34,861.810).

Regulacijski sklad, s pomočjo katerega se delajo nove ulice in ceste, ima 1.820.000 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Novi proračun je absolutno realen. Razgrnjen je v prostorih mestne finančne uprave.

PLANINSKI PLES 1. FEBR. V SOKOLSKEM DOMU

PROF. STANKO MARIN

Ob 15letnici njegove smrti.

Zadnjega januarja pred 15 leti se je po Mariboru raznesla vest, da je obče znani učiteljski profesor Stanko Marin nenadoma umrl zadet od kapi. Ime pokojnika je tesno združeno z ustanovitvijo »Sportnega društva Maribor« (l. 1900), iz katerega je med drugim izšel tudi mariborski Sokol. Pokojnik je sodeloval tudi pri Dramatičnem društvu in je bil sploh duša družabnega življenja mariborskih Slovencev. Pokojnik je oče znanega mariborskega zdravnika dr. Vilka Marina, ki v narodnem življenju stopa po stopinjah svojega očeta.

* **Milijoni Vas čakajo!** Nabavite srečko drž. razredne loterije pri „PUTNIK-u“. Zrebanje 5. glavnega razreda že od 10. februarja do 7. marca 1940. — 36.000 dobitkov v skupnem znesku din 56 milijonov 946.000.—. Preizkusite svojo srečo!

m. Brivnice in česalnice bodo odprte danes do 20., na Svečnico pa od 8. do 12. ure.

m. Pevski zbor »Drava« priredi v soboto pustno rajanje pri Grmeku v Studencih.

m. Družabni večer priredijo orožniški upokojenci v nedeljo v lokalih A. Senice, Ulica kneza Koclja. Začetek ob 16. uri.

m. Zdravniško dežurstvo OUZD ima na Svečnico dr. Pogruje Stanko, Tyrševa 14/I, v nedeljo pa dr. Zirngast Teobald, Kralja Petra trg 3/I.

m. Predložitev bilanc in letnih poročil. Po določilih zakona o ustanovah so vse uprave ustanov dolžne predložiti ustanovni oblasti, t. j. banški upravi, odnosno, če se poslovanje ustanov razteza na več banovin, ali na vso kraljevino, ministru za prosveto, skupno z obračunom letno poročilo o svojem delu najkasneje do 31. marca.

m. Nameščenske legitimacije. Oni, ki so v popisovalnem oddelku mestnega poglavarstva na Slomškovem trgu naročili nameščenske legitimacije in poslovne knjižice, se pozivajo, da jih takoj dvignejo istotam.

m. Mestni proračun za leto 1940/41, in sicer proračun mestnega zaklada s podjetji, regulacijskega sklada in zaklada ustanov je izgotovljen. V smislu zakona o mestnih občinah se to javno razglasa z dostavkom, da ima vsak član mesta kakor tudi vsaka oseba, ki plačuje v mestu neposredni davek, pravico, staviti k proračunu svoje pripombe. Proračun je razpoložen na vpogled občinstvu od vstevši 1. do vstevši 5. februarja v mestni finančni upravi med uradnimi urami. V istem roku je tudi vlagati pismene pripombe k proračunu. Dr. Juvan, s. r.

m. Blaž Zatošnik — 89 letnik. Blaž Zatošnik je sirom Slovenije tako dobro poznan, da ga sploh ni treba več predstavljati. Podčrtati je treba, da mu težko kdo verjame, da ima danes že 80 križev na svojih ramah. Poleg tega jubileja se slavlence lahko ponaša tudi s 45 letnico, odkar zvesto služi zavarovalnici »Slavija«. Surovec je v Mariboru; vedno narodno zaveden, občuje v odličnih narodnih krogih.

* V petek in nedeljo v jutranjih urah kista juha. — »Laško pivo«. Hotel, kavarna in restavracija »Orel«

* Ruske pesmi poje koncertna pevka Suzana Belubekova iz Beograda. Balet izvajata Tamara Maksimova in Nikolaj Tarovski, solista beogradske opere na ruskem večeru na pustni torek, 6. februarja v Narodnem domu.

* Na pustni torek, ponočno kabaret. boj s serpentini, konkurenca mask v Veliki kavarni.

* »GALA REDUTA« ISSK Maribor. Z ozirom na izredno veliko zanimanje za lepoto konkurenco mask se maske naprošajo, da se takoj po prihodu v dvorano javijo v garderobi. Za najlepše maske je določena cela vrsta krasnih daril. Prva zmagovalka pa prejme dragoceno zlato zapesno uro. Za maske je rezervirana v II. nadstropju prostorna in dobro zakurjena garderoba.

Ne pozabi naročnine!

JUBILEJNA „GALA-REDUTA“ I. S. S. K. MARIBOR
Pustna sobota 3. II.
Sokolski dom
Predprodaja „PUTNIK“

LOVSKI PLES

priredi Sokol Marenberg-Vuhred
Danes ob 20. uri. — Zavedni Slovinci vabjeni v obme no postojanko!

* **Ležišča in sobe v planinskih postojankah SPD** so še na razpolago. Glavni dotok turistov-smučarjev bo v mesecu februarju, zato je priporočljivo, da se zainteresirane že sedaj pobrigajo za mesto. »Zlatorog« ima prostih 31 postelj v 16 sobah. Dom na Komni ima še prostih 42 postelj v 18 sobah. Erjavčeva koča je oskrbovana ob sptotah in nedeljah, ima 18 postelj v kurljivih sobah. Dom na Krvavcu razpolaga še z 8 posteljami v sobah in z 32 ležišči na kurljivem skupnem ležišču, koča na Veliki Planini ima še 34 ležišč v dveh kurljivih sobah, Dom v Kamniški Bistrici pa še nezasedenih 15 postelj v 7 sobah. Podrobnejše informacije o zasedbi v posameznih planinskih postojankah in o snežnih razmerah dobite v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/I.

* **Slanikova pojedina**. Sredo, 7. februarja, ob 20. uri. Od 8. jutraj do 18. ure kulinarska razstava. Pustni torek domača veselica. Razna razvedrila. Zmerne cene. Hotel, kavarna in restavracija »Orel«.

* **Sokol Slinivca** ima 4. februarja ob 15. pri Lesjaku občni zbor. Sledi veselica s plesom.

Kino

* **Grajski kino**. Zarah Leander v zadnjem nemškem filmu »Pesem pustinja«. Kupite vstopnice v predprodaji.

* **Esplanade kino**. Najveseljši film sezone »Ostriženi jež« s Hansom Moserjem. Bombe smeha.

* **Kino Union**. Do vključno petka »Prijeljeni zločinec« senzacionalna drama iz ameriškega gangsterskega življenja.

* **Zvočni kino Pobrežje** v petek »soboto in nedeljo« »General Garcia« ljubezen v džungli.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 1. febr., ob 20.: »Neopravičena ura«. **Znižane cene.**

Petek, 2. febr., ob 15.: »Vse za šalo«. **Znižane cene. Zadnjič.** Ob 20.: »Via Mala«. **Znižane cene.**

Sobota, 3. febr., ob 20.: »Othello«.

Nedelja, 4. febr., ob 15.: »Prodana nevesta«. **Znižane cene. Zadnjič.** Ob 20.: »Konto X«. **Znižane cene.**

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

din 57,000.000.-

bo izplačanih na dobitke samo v bližajočem se V. razredu 39. kola, katerega zrebanje bo:

v BEOGRADU 10., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 19., 20. in 21. februarja ter

v BANJA LUKI 26., 27., 28. in 29. februarja ter 1., 2., 4., 5., 6. in 7. marca t. l.

V najsrečnejšem slučaju lahko zadenete na eno srečko

din 3,200.000.-

V 20 dneh bo izzrebanih 36.000 dobitkov, med katerimi bo razen treh glavnih premij:

od 2.000.000.—, 1.000.000.— in 500.000.— din še večje število dobitkov

po 200.000.—, 100.000.—, 80.000.—, 60.000.—, 50.000.— din itd.

Osebe, ki že sodelujejo v loterijski igri, morajo zamenjati svoje srečke IV. razreda s srečkami V. razreda najkasneje do 5. februarja t. l. vključno.

Oni pa, ki si še niso nabavili srečke, a bi radi poskusili svojo srečo v tem glavnem zrebanju, lahko kupijo srečko pri pooblaščenih prodajalcih srečk in njihovih prodajalnicah, ki se nahajajo skoraj v vsakem večjem mestu, toda z doplačilom, in to:

cela srečka . . . . . din 1000.—

polovica srečke . . . . . din 500.—

četrtnina srečke . . . . . din 250.—

Izplačilo dobitkov, za katere jamči država, se vrši brez vsakih odbitkov.

Ljubljana

Novi banovinski proračun

V ponedeljek, 12. februarja, ob 10. uri začne redno zasedanje banskega sveta, kateremu bo predložen predlog novega proračuna dravske banovine, ki znaša za 1940/41 din 139.831.260. Proračun je zvišan od lanskega za 2,8 milijona din, in sicer največ zaradi zvišanja rezervnih računskih kreditov, ki so se povečali za cela 2 milijona.

Izdatki so predvideni na 139.631.260 din ali po oddelkih: občni oddelek in glavna pisarna 7.152.280 din, upravni oddelek 1.758.200 din, kmetijski 10.273.420 din, prosvetni 26.364.700 din, tehnični 39.988.070 din za socialno politiko in ljudsko zdravje 12.938.060 din, finančni din 18.035.620, za trgovino, obrt in industrijo 3.956.170 din, prispevek banovinskim zavodom 16.364.740 din, proračunski rezervni krediti 3 milijone din.

Pri kmetijskem oddelku so odpadli prispevki za nabavo sesalk in za ureditev gnojišč, povečani pa so izdatki za

mlekarstvo. Povečana je podpora za pospeševanje kmetijskega in delavskega vrtarstva. Nova je postavka za ureditev banovinske kleti v Ljubljani. Zvišani so prispevki za veterinarstvo, za gozdarstvo in urejanje hudournikov. — Pri prosvetnem oddelku so zvišani izdatki za vzdrževanje ljudskih šol. Nove so tudi nagrade članom gledališkega cenzurnega sveta v Ljubljani in Mariboru. Med izrednimi izdatki je postavka 1 milijon din za gradnjo novega gimnazijskega poslopja v Mariboru. — Med izrednimi izdatki pri oddelku za socialno politiko in ljudsko zdravje je nabava desinfekcijske naprave v Splošni bolnišnici v Mariboru ter oprema fiziološkega odseka, dalje dopolnitev opreme v bolnišnici v Murski Soboti in popravilo oken v ptujski hiralnici.

Dohodki so preračunani na višino izdatkov ter ne izkazujejo kakšnih bistvenih sprememb.

Kako skrbi Ljubljana za gasilstvo

V osnutku mestnega proračuna je cela vrsta postavk za poklicno in prostovoljno gasilstvo ter znašajo vse postavke 295.882 din. Od tega odpade na vzdrževanje avtomobilov, oprave in orodja 108.988 din. Službene obleke za poklicne gasilce (18 zimskih oblek po 800 din) stanejo 14.400 din, čepice pa 900 din. Potem pridejo še razni drugi izdatki in je obleka in obutev poklicnih gasilcev preračunana na 38.350 din. Zavarovalnina za

gasilce in reševalce ter za orodje znaša 43.140 din.

Vse prostovoljne gasilske čete dobijo podpore. Prostovoljna četa za mesto din 10.000, čete za severni del, Barje, Sp. in Zg. Šiška, Moste, Dravljje, Vič, Brdo in Štepanja vas pa po 4000 din. Za zavarovanje prostovoljnih gasilcev vseh 10 čet je v proračunu 17.483 din. Letošnji proračun za gasilstvo je za 26.362 din nižji od lanskega.

a. Cenjenim naročnikom v Ljubljani. Zaradi velikih prometnih ovir smo začasno prekinili tiskanje ljubljanske priloge našega lista. Od danes naprej bomo ljubljanskim naročnikom dostavljali samo glavni list, v katerem pa bodo čitatelji našli tudi nadomestilo za ljubljanski »Večernik«. Uredništvo in uprava »Večernika« v Ljubljani je nadalje v Franciškanski ulici 6.

a. Poštna zveza med Ljubljano in Mariborom. Po ustavitvi nočnega brzovlaka iz Ljubljane v Maribor so nastale obupne poštne zveze. Če oddaš v Ljubljani še pred šesto zvečer ekspresno pismo, ga drugi dan v Mariboru prejmeš še okoli enajstih. Potniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane takoj po polnoči, očitno nima poštne ambulance in se popoldne v Ljubljani oddana ekspresna pisma pošiljajo iz Ljubljane šele z jutranjim vlakom. Opozarjamo direktno pošto na to nevdržno poštno zvezo med Ljubljano in Mariborom.

a. Pošteni najditelji tudi v Ljubljani niso redki. Čast jim izkazuje policijska statistika, ki navaja, da je bilo lani pri policiji prijavljenih 514 izgub v vrednosti okrog 160.000 din in da so pošteni najditelji naznanili 310 najdb. Vrednost najdb

je bila seveda manjša in je znašala nekaj nad 70.000 din.

a. Društveno življenje. Pri policijski upravi je registriranih 1287 društev, kar pomeni, da odpade eno društvo že na 70 ljubljancev. Lanski prirastek je znašal 43 društev, 21 društvenih organizacij pa se je razšlo. Vsa društva so marljiva in ne zamujajo svojih občnih zborov. Občnih zborov in članskih sestankov je bilo namreč lani 1247. Za razne prireditve je izdala lani policija 832 dovolilnic ter je bila dobra polovica vseh teh prireditev kulturnega in prosvetnega značaja.

a. Tatovi na Zaloški cesti. Neznani tatovi so odnesli iz Jeleničeve kisarne 4000 din vreden pisalni stroj znamke »Underwood« in usnjeno aktovko z dokumenti.

a. Iz Legije koroških borcev. Pozivamo ponovno vse borce, ne glede na to, da li so člani Legije, da se nemudoma zglase v naši društveni pisarni na Cankarjevem nabrežju št. 7/I. v času od 8. do 12. ter od 14. do 19. ure, kjer bodo prejeli vsa tozadnja navodila zaradi podelitve spominske

a. Sentjakobsko gledališče. Na svečnico in v soboto ob 20.15 ter v nedeljo ob 15.15 bo ponovitev Nušičeve veseligrice »Ujez«.

Celle

Obrt, trgovina in industrija v Celju

Statistika prijav in odjav obrti, trgovine in industrije v Celju nam kaže, da se je zadnja leta po krizi obrt, trgovina in industrija zopet krepko razmahnila. Ob koncu leta smo imeli v Celju 1298 obrti, med temi 111 gostinskih, 64 na dovolilo vezanih obrti, 601 rokodelskih obrti, 21 industrijskih, 402 trgovinski in 96 ostalih obrti. V teku preteklega leta je bilo pri-

javljenih 5 na dovolilo vezanih obrti, 38 rokodelskih obrti in 65 trgovinskih in ostalih obrti, odjavljenih pa 1 na dovolilo vezanih obrti, 23 rokodelskih obrti, 1 industrijska obrt in 51 trgovinskih in ostalih obrti. Iz Celja v Ljubljano se je v preteklem letu preselila družba z o. z. »Volta«.

c 29 odvetnikov in 2 notarja smo imeli v Celju ob koncu preteklega leta.

c Denarstvo v Celju. V Celju poslujejo 3 banke in 9 drugih denarnih zavodov, ki so po večini ustanovljeni na zadržni podlagi.

V soboto 3. febr. vsi na največjo maskarado IV. CELJSKI KARNEVAL v Narodni dom. — Nagradno žrebanje vstopnic. — Odeon Jazz.

c Sprememba gledališkega programa. Narodno gledališče v Mariboru zaradi tehničnih zaprek ne bo uprizorilo opereto »Cigan baron«, v petek 9. t. m. ampak šele v sredo 14. t. m., 23. febr. pa bodo uprizorili vseseloigro »Konto X«.

c Dvignite poslovne knjizice! Vsi, ki poslovnih knjizic še niso dvignili, naj to store v roku 3 dni pri predstojništvu mestne policije.

c Zdravniško dežurstvo OUZD ima jutri dr. Drago Hočevar, Kolenčeva ul. 4.

c Statistika umrlih. V mesecu januarju je v Celju umrlo 47 oseb, in sicer 29 v bolnišnici, v mestu pa 18.

c Odsek Zveze Maistrovih borcev za Celje vabi, da se člani polnoštevno udeležijo rednega občnega zbora, ki bo v nedeljo ob pol 10. pri »Belem volu«.

c Celjski Sahovski klub priredi ob svoji 20 letnici s pomočjo dobrotnikov kluba v soboto ob 20. pri »Belem volu« družabni večer. V tekočem poslovnem letu si je priboril klub prvenstvo Slovenije in mnogo drugih zmag doma in v tujini. Za proslavo so predvideni še v poznejšem terminu nacionalni turnir v Celju in druge medmestne tekme.

c Napad. Dva kmečka fanta sta v Kačjem dolu pri Sv. Petru na Medvedjem selu napadla 26 letnega Ignaca Krajuca ter ga pretepla z ročico.

Ptui

Kaj in kako je s ptujskim mostom?

Že več let čakajo Ptujčani in okoliško prebivalstvo na novi most čez Dravo, ki je ena izmed najmočnejših prometnih vezi med Ptujem in Slovenskimi goricami. Tembolj se čuti potreba po novem mostu, za katerega so že končana merjenja in napravljeni potrebni načrti, danes in vsa zadnja leta, ko je promet na mostu stalno oviran zaradi neprestanih popravil. Most čez Dravo pri Ptujju je nujno potreben ter bo treba resno misliti na njegovo gradnjo; saj je prav sedaj pozimi staro leseno mostovje stalno ogroženo od ledenih plošč.

Načrti za novi most in novo cestno traso so že precej časa izdelani do podrobnosti. Za to pomembno gradnjo je že stavljen predlog v državnem proračunu za okoli 16 milijonov dinarjev.

Novi most bo zelo dolg ter se bo pričel na Bregu pri Artenjakovi hiši. Vodil bo preko Studenčnice, dalje po visokem nasipu do pobjezja. Na levem bregu bo izpeljan na Dominikanski trg. Tako bo najmanj dvakrat daljši od sedanjega mosta.

Za novo državno cesto iz Dominikanskega trga je izdelanih več tras. Najbolj odgovarja ona, ki poteka za gradom, preko Grajene, mimo mestnega pokopališča, za bolnišnico, pod Ljudskim vrtom, preko prvega križišča cest na Ljutomerski cesti, dalje v smeri vasi Rogoznica, Brstje in Borovci. V bližini Moškajnc bi

se spojila pri 32 kilometru z dosedanjjo državno cesto.

Druga trasa poteka prav tako za gradom, nato pa preko Srbskega trga na Ljutomersko cesto, kjer preide dalje v prvo traso. Tretja trasa poteka enako za gradom in preko Srbskega trga, nato mimo dr. Kiharjeve hiše in »Belega križa« in se pri zatvornicah spoji z državno cesto. Ostali 2 trasi sta slični prejšnjim z malenkostnimi izpremembami.

Prva trasa, ki najbolj odgovarja prometu, saj teče med Ptujem in Ormožem v ravni črti, bi največ pripomogla k nadaljnjemu razvoju Ptuja. Središče mesta bi se s tem vedno bolj pomikalo proti Vičavi. Lega mesta bi bila mnogo lepša in ugodnejša. Ostale trase pa bi v mnogo manjši meri vplivale na predručajitev mesta.

p Na Svečnico bodo trgovine zaprte. p Namesto pred altar v smrt. Janez Korošec iz Zabovcev pri Sv. Marku je bil že drugič oklican, ko se je doma v hlevu obesil. Okoličani ugibajo, kaj ga je gnalo v smrt.

p Licitacija za regulacijo Drave. Znano je, da Drava niže Ptujja trga leto za letom obsežne kose plodne zemlje. Kmetom prizadeva to občutno škodo. Oškodovani so končno dosegli, da so odločujoči vzeli stvar resno v roke. Za regulacijo so predložili podrobne načrte. Upati je, da se bo z delom pričelo v najkrajšem času, saj se bo 5. febr. vršila pri banski upravi licitacija za ta dela.

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNIH LJUDI NA ZEMLJI

73

XVIII.

Med tem ko se je v naselbino vračalo vsakdanje življenje, je sedel Yagiri Seoni v tistem delu podzemlja, ki je bil ostalim prebivalcem Rayanipura neznan. Tam je kraljeval v popolni samoti že dolga desetletja učenjak Agar Puram, stari z dolgo sivo brado in že skoraj oslepelimi očmi. Rayanipurci so nanj že davno pozabili. Menili so, da ga ni več med živimi. Bil je tudi prej čudak in samotar, ki se ni z nikomer družil. Živel je samo za svojo znanost. V velikem laboratoriju je zgradil čudne naprave, ki jim razen njega samega nihče ni vedel pomena. Samo Yagiriju Seoniju, ki ga je večkrat obiskoval in bil njegova vez z ostalim svetom, je pripovedoval v posebnih trenutkih o čudoviti uničevalni sili, ki jo je odkril.

Ko je Yagiri Seoni med bojem pred senatom spoznal, da bo moral podleči, je nadaljnji boj opustil in se zatekel k Agarju Puramu. V trenutku je doumel, da bi mogel obnoviti in morda tudi dobiti boj z Rayaniji samo z njegovo pomočjo. Toda — ali naj pove Puramu odkritosrčno, čemu potrebuje njegovo po-

moč? Ali bo hotel sodelovati? Ta dvom je silil Yagirija Seonija k previdnosti, saj je vedel, da je stari čudaški in morda niti ne popolnoma pri zdravi pameti. Proti njegovi volji ga ne bi mogel pridobiti za svojo stvar. Zato je skušal najprej izvedeti od njega, v čem obstaja skrivnost uničevalne sile, ki jo je odkril.

»Aha,« je vzkljnil Puram in se zlobno nasmehnil, »rad bi mi ukradel skrivnost življenja? O, mladec, mar misliš, da sem se zaman trudil toliko let?«

»Prav nič ti nočem ukrasti skrivnosti,« je ugovarjal Yagiri Seoni. »Želim samo, da pokažeš učinek svoje razkrojevalne sile.«

»Učinek?« je dejal stari. »Ali pa veš, kakšen je lahko ta učinek?«

»Ne vem.«

»Tak, da gre v kratkem k vragu ves Rayanipur s teboj in vsemi tvojimi vred.«

»To je sijajno!« je vzkljnil Yagiri Seoni.

»Sijajno, a, poginili naenkrat? Si želiš takega konca?«

»Mar misliš, da se bojim smrti?«

»Oho, ti se ne bojiš smrti? Tega ti, ne

verujem. Te se samo jaz ne bojim.«

»Potem poizkusiva!«

»Da bi poizkusila?«

»Žele bi samo malo prestrašiti one gori. Glej, pozval bi jih in jim stavlil neke predloge. Ako jih ne sprejmejo, jim zaerozim z uničenjem. Potem bi poizkusili ostrašiti jih...«

»Ne bi bilo napačno,« je odgovoril Puram in se blazno zakrohotal. »Veš, v tej prekleti odljudnosti me je že večkrat trapila skušnjava, da bi izpustil nad svet svojo uničevalno silo. Čemu je sploh potrebno, da čepe ti tako imenovani ljudje v tej ryanipurški luknji in se upirajo usodi, ki je že davno določila, da mora človeštvo na zemlji poginiti? S kakšno pravico je Rayani ustanovil to dapsansko gnezdo? Vsake stvari, ki se kdaj prične, mora biti tudi enkrat konec. Zato sovražim te upornike, ki hočejo spremeniti s silo tok dogajan v vesoljstvu. Pobegnili sem pred njimi, in medtem ko so oni iskali pripomočkov, kako bi si nedovoljeno življenje še podaljšali, kako bi ustvarili vedno nove možnosti obstanka, sem jaz iskal sile, katerih namen je popolnoma nasproten, sile, ki uničujejo. Glej, treba mi je samo spraviti v pogon to-le smešno pripravo, odstraniti izolacijo in...ha-ha-ha... svet se bo pričel sam razkrajati.«

»Razkrajati?« je vprašal Yagiri Seoni začudeno. »Kako bi se mogel svet sam razkrajati?«

»Vidiš, kako si neveden, mladec!« je dejal Agar Puram. »Ali ne veš iz česa se sestaja vsa tvar sveta?«

»Iz atomov.«

»Da, iz atomov. Razkrajanje atomov so poznali že pred sto in stotisočletji. Toda sila, ki so jo potrebovali za tako razkrajanje, je morala biti večja, kakor ona, ki nastane pri razkrajanju samem. To se pravi, da je bilo tako razkrajanje samo zanimiva igračka učenjakov, ne pa tudi stvar praktičnega pomena, čeprav so naivneži sanjali, da bodo z atomsko energijo ustvarili silo, ki jim bo nadomestila vse druge. Jaz sem pogledal stvari malo globlje na dno in našel skrivnost, ki je nihče pred menoj niti zaslučil ni. Odkril sem postopek, kako je mogoče energijo razkrajajočega se atoma uporabiti za rakranje nadaljnjih, sosednih atomov. Proces, ki pri tem nastane, je čisto tak, kakor pri navadnem razstrelivu. Če prižgeš zrnice smodnika, zažge to pri eksploziji druga v svoji bližini. To veš.«

»Vem.«

»Vidiš, pri mojem postopku povzročil razkrajajoči se atom razkrajanje sosednih. Eksplozije atomov se nadaljujejo in širijo vedno dalje na vse strani. Zemljiska tvar se razkraja potem dalje in dalje. Pri tem nastaja strahotna vročina.

(Dalej.)

Zan mivosti

Nastopa borba neba proti morju

Boj med angleško mornarico in nemškim letalstvom bo usodnega pomena za izid vojne

Vojna na morju se je znova poostrila. Namesto podmornic stopajo v akcijo nemški bombniki in angleška mornarica je utrpela v zadnjih dneh velike izgube. Kako je to mogoče, ali so ladje res brez moči pred sovražnimi letali?

Te vprašanje je sprožilo živahno debato že v parlamentu Zedinjenih držav jeseni 1920, ko je general Mitchel predlagal, da morajo pri gradnji ladij čim prej misliti na letala, ki bodo postala v kratkem nevarnejša od podmornic. »Letalska bomba bo lahko spravila na dno morja še tako močno ladjo!« je vzkliknil z dvignjeno desnico govornik.

V parlamentu je nastal krohot. Nihče ni temu verjel, še manj potem, ko je takšno mnenje odločno zavrnil sam mornariški minister. »Vztrajati hočem na poveljniškem mostu vsake ladje, ki naj bi ji grozila nevarnost od letalskega napada!« je končal svoj protipredlog za zavrnitev Mitchelovega mnenja.

No, zmagala je razsodnost. Poslanci so bili radovedni, kaj je na stvari in so predlagali praktično preizkušnjo. Kmalu nato se je nudi ob navzočnosti poslancev in senatorjev ter vse ameriške vojne mornarice v zalivu Chesapaks Bay veličasten poizkus letalskega napada na vojne edinice, ki je bil izveden povsem realistično. Za prvi cilj letalom so pustili na morju bivšo nemško podmornico U 117. Trije hidroavioni so prihiteli, vsak je odvrnil tri bombe in podmornica se je v nekaj trenutkih potopila.

Poslanci so strmeli! Drugi poizkus! Na vrsti je bil star nemški rušilec G 102. V nekaj minutah so ga letalske bombe spravile na dno.

Strmenje je naraščalo! Tretji napad! To pot je veljal bivši nemški križar iz vojnega člena. Šest letalskih bomb, vsaka po 270 kg razstreliva, je spravilo starega jeklenega velikana v hladni grob.

Zdaj je strmel tudi minister mornarice. Poslanci in senatorji so čestitali generalu Mitchelu, ki so se mu svetile oči! Vendar — še en poizkus! je odločil mornariški minister.

V zaliv je priplul orjaški nemški dreadnought »Ostfriesland«. Oklopnica je bila izdešana po najmodernejšem sistemu nemške medvojne tehnike. Nemci so ji dali ime »Nepotopljiva«, ker je bila z močnimi dvojnimi jeklenimi oboki v bitki pri Jutlandu težko poškodovana, a se je kljub temu srečno privlekla v svoje oporišče.

Zdaj je bila ladja pred zadnjo preizkušnjo. Eskadra sedmih letal je zakrožila nad velikanom. Prve štiri bombe! Jekleni velikan se je ob vsaki eksploziji dvignil dva do tri metre iznad valov. Pri eksploziji pete bombe se je »Ostfriesland« nagnila in kmalu nato potopila. Vse bombe so tehtale 900 kg razstreliva.

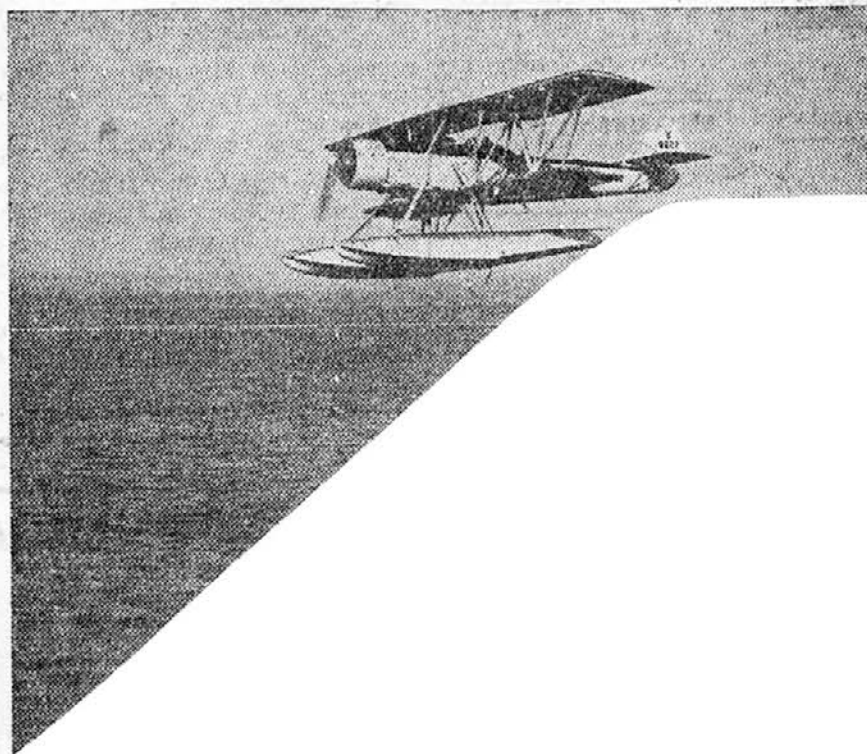
Nekaj mesecev kasneje so Američani poizkusili še dva letalska napada na stare križarke »Alabama«, »Virginia« in »New Jersey«. Alabama je spravila pod vodo že ena sama 900 tonska bomba, za ostali dve je zadostovalo nekaj bomb po 500 kg...

Nauk? Poizkusi pred 20 leti so sprožili v vseh državah akcijo za močno ob-

ložitev vojnih ladij tudi na krovu z jeklenimi ploščami. Topovske oklopne kule so poslej obdajali z dvojnimi stenami in praksa v sedanji vojni je dokazala, da so bombniki kljub vsem obrambnim napravam vsekakor zelo močno orožje, nevarno tudi največjim vojnim ladjam.

Kakšen bo izhod vojne med nemško

zračno silo in angleško mornarico? Kakor dva giganta v ringu se bosta merili obe sili vse dotlej, dokler ne bo vojna vihra potegnila v boje na obeh straneh po tisoče letal. Eno pa je gotovo: boj med angleško vojno mornarico in nemškim letalstvom bo usodnega pomena za končni izhod sedanje vojne.

Oklopnica »Nelson«, nad njo izvidniški hidroplan

Angleško-nemški priročnik za vojake

Angleži mislijo precej daleč, ko so te dni razdelili med vojake v Londonu angleško-nemške besednjake s posameznimi nagovori. Knjižica naj bi služila vojakom, kadar bodo prišli v stik z nemškim civilnim prebivalstvom. Takšne knjižne pripomočke pripravljajo vojaška poveljstva pogostokrat ob začetku vojne. Novi angleški priročniki so pa še posebej zanimivi in zabavni. Poleg za takšne knjižice zanimivih stavkov: »Ljuba

gospa, mi ne prihajamo kot sovražniki, mi nismo hudobni, ne dotikamo se žensk in otrok« ali »Ne bojte se, ne bomo streljali, po vojni bomo spet prijatelji« so tudi stavki političnega značaja. Besedilo kakor: »Nemško pivo je zelo dobro« naj bi posredovalo za žejna grla. O svojem privatnem življenju se bo angleški Tommy izrazil proti Nemkam: »Doma imam drobno ženico« ali pa »Najraje kadim svojo priljubljeno, staro pipico«.

Izvirek nafte na tržaških tleh

V Trstu je zbudila veliko senzacijo vest, da so na mestnih tleh odkrili izvirek nafte. Ljudje so se začudeni izpraševali, kako je to mogoče. Glasbenik, ki je našel izvir nafte v Skorkoli, je takoj alarmiral veliko italijansko petrolejsko družbo »Agip« in se tudi sam podal

v Rim. Direkcija Agipa je na to poslala v Trst geologa, da bi proučil najdbo nafte. O rezultatu raziskovanja ni za enkrat še nič znanega, meščani pa imajo mnogo opravka z debatiranjem o novi možnosti zaslužka. Sicer dvomijo v kako rentabilnost, ker je izvirek zelo majhen.

Mišji atentat v frizerskem salonu

Eleganten frizerski salon za dame v Rimu. Vse kabine so polne dam. V salon vstopi postrešček s kovčgom, ki ga je poslala grofica X. s prošnjo, naj ga mojster shrani. Prišla bo sama k friziranju, na kar ga ji bo kdo odnesel na koledvor.

Mojster spravi kovčeg v kabino, v kateri je pravkar lepotičil neko damo. Zavzoni telefon. »Tu grofica X. Gospod mojster, prosim vas, pogledjte v kovčeg če sem dala vanj tak in tak plašč.« Moj-

ster odpre kovčeg, toda joj. Iz njega plane cel trop miši in se razbeži po salonu. Dame v vrišč in strah. Panika, padanje v nezavest. Nameščenci planejo z metlami nad vojsko mišk.

Mojster je prepričan, da mu je potegavščino napravil kdo izmed konkurentov. Sum je tem večji, ker grofica X. ni bilo tedaj v Rimu. Vmes poseže še zavarovalna družba, ker so bile nekaterim damam pokvarjene frizure in lasje...

Preve'an trik s stodalarskimi bankovci

V neko gostilno v Patersonu v državi New Jersey v Ameriki sta prišla dva gosta. Dobro sta se najedla in napila. Natakarku sta plačala račun s stodalarskim bankovcem. Medtem ko je natakark menjaval denar, si je eden izmed gostov prižgal cigareto. Bankovec se je nenkrat

vnel in zgorel, preden so mogli ugotoviti številko.

Gosta sta krivdo val'la na natakarkja, če da je imel bankovec preblizu ognja. Zahtevala sta od gospodarja povračilo škode. Lastniku gostilne se je pa zadeva zdela sumljiva. Poklical je stražnika, ki

je ugotovil, da sta gosta sleparja. Ameriški papirnati denar se sam od sebe ne vname tako hitro. Sleparja sta pa bankovce namakala z neko lahko gorljivo snovjo in s podobnim trik'om obrala po drugih gostilnah že več natakarkjev. Zdaj sta morala v zapor.

Angleški princesi sta se revanžirali

Ko je angleški kraljevski par 1938 obiskal Pariz, so francoski šolarji izvedli med seboj veliko zbirko darov. Skoro v vseh razredih Francije je bila nabrana primerna vsota, za katero so kupili dve ljubki, izredno lepo oblečeni in okrašeni lutki za princesi obeh visokih gostov, Elizabeto in Margareto.

Poldrugo leto kasneje sta prišli angleški princesi na idejo, da se zavezniški francoski deci revanžirata. Poslali sta za Novo leto soprogi francoskega predsednika gospe Lebrunovi več zabojev izbranih darov, s katerimi naj predvsem obdarujejo deco onih družin, katerih očetje so vpoklicani za obrambo domovine. Gospa Lebrunova je radostna izpolnila željo mladih princes in za novoletno darilo je prejelo mnogo francoske dece velike škatle z napisi »Lep pozdrav od Elizabete in Margarete, princesinj Velike Britanije.«

Pomagaj si sam - in kinin ti pomaga!

V basni o mački in lisici pripoveduje francoski basničar La Fontaine o mački, ki je imela edino dobro stran, da je lahko plezala po drevju, medtem ko je bila lisica namazana s stotinami pretkanih lastnosti. Toda, v stiski se je pokazalo, da je mačka znala edino lastnost izkoristiti dobro: pobegnila je pred lovcom na drevo, dočim je bila lisica ujeta.

Nauk te basni pa velja tudi za človeka. Posebno spominja na dva kmeta, ki sta živela ob močvirju. Eden izmed kmetov se je vedno ponašal s svojimi lastnostmi, samo o malariji ni imel pojma. Sosed je pa bil molčeč, delaven mož, ki je vedel, da se z dnevno dozo 400 mg kinina lahko ubrani nevarne bolezni in da je treba v primeru bolezni vzeti pet do sedem dni 1 do 1,3 gr kinina dnevno. Zdravljenje s kininom je v močvirnih krajih, koder so ljudje količkal dovzetni, zelo velike uspehe.

Kmet, ki se je ravnal po navodilih, je ob izbruhu malarije v vasi ostal živ, njegov sosed, ki je stalno hvalil svojo bistroumnost, se pa ni brigal za zdravljenje s kininom in je umrl.

Potapljač pred svojo Ksant'po.

P a b e r k i

Največja hitrost pri smučanju znaša 136 km na uro, orkan preleti 180, lastovka 320 km na uro.

Surovo maslo se topi pri 32, sladkor 160, oglje 3920° C.

Zvok se širi v gumijasti cevi s hitrostjo 28 m na sekundo, v zraku s 333 m in v steklu s 5100 m na sekundo.

Največjo klobaso sveta so napravili v Königsbergu na Pruskem l. 1861. Kako velika je bila, si lahko predstavljamo, ker jo je moralo nesti 187 mož v svečanem sprevedu iz klavnice po mestu.

Zakon o sterilizaciji ima 33 držav USA. Do leta 1935, je bilo tam steriliziranih 21.539 oseb.

Človeška sila znaša povprečno desetino konjske sile, turbina Dnjeprostroja v Rusiji ima 90.000 ks, vse vodne sile na zemlji 30 milijonov ks.

PROF. DR. TUKA

ministrski predsednik Slovaške, ki je v zadnjih dneh začela z ostro časopisno kampanjo proti Madžarski.

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 5.— Družbe, obrtliki, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vpostlati v bismu skupaj z naročilom ali pa po poštini položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse bismene odzveve glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 dni.

Razno

ALI ŽE VESTE?
Da kupite najcenejše specerjsko in kolonialno blago, kakor tudi vso zelenjavo v trgovini Lešnik, Krekova 6.
13891-1

ZA VAŠE ZDRAVLJE!
Sladek kmetski kruh v trajnosti, okusu in vitaminih nedosegljiv. Pekarna Rakuša, Koroška c. 24.
13910-1

NOVA DAMSKA KAPELA
Od 2. februarja nova damska Jazz-kapela s slovečo harmonikarico Sofijo v restavraciji »Ljutomer«, Štibler.
14081-1

NA DOBRO HRANO
sprejemem več delavcev ali nameščencev. Sredi mesta in poceni. Vprašati v Kneza Koclja ulici 24-I. vrata 4.
14088-1

ASTROGRAFOLOGINJA
Mme. FELICITAS
sprejema ob torkih in petkih Sodna ulica 26. III/8.
25-1

OTOMANE

od
din 350, 380, 400, 420, 480
kupite solidno pri

OBNOVA F. NOVAK
Jurčičeva 6

Posesti

GOZDNO POSESTVO
ako mogoče z žago, ne predalet od postaje, kupim proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Lahko mešani les.«
31-2

Prodaj

MED
ajdov, cvetlični in medicinalni, priznane kakovosti od din 14.— naprej pri čebelarju O. Črepinko, Zrinjskega trg 6. Preprodajalci popust. 13850-4

KLAVIR
poceni naprodaj. Lovski dom 2-4

MIZNA TEHTNICA
(Tischwaage), specialna decimalna, do 25 kg, poceni na prodaj. Vprašati Smetanova ul. 33, Orešič.
10-4

SIVALNI STROJ
pogreznjiv, malo rabljen, 2 leti star, svetovna znamka, zaradi odpotovanja poceni naprodaj. Vprašati Bogomir Gruber, mehanik, Valvazorjeva ul. 30.
11-4

ZELEZNIČARSKA UNIFORMA
nova, tudi plašč, ugodno na prodaj. Rajčeva 13, levo. 14-4

TRI VAŽNE TOČKE...
Sulcerjeve pralne kadi so najbolj poceni. 5letno jamstvo. Sodarstvo. Vojašniška ulica 7.
15-4

DAMSKA PISALNA MIZA
zrealo, postelja naprodaj. Zrinjskega trg 3, pritličje levo, od 14.—16. ure.
37-4

VPREŽNE SANI
ugodno naprodaj. R. Lirzer, Maribor, Cvetlična 36.
40-4

Oglašujte!

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

Hohner
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

Hohner
harmonike so od vseh najboljše

NOGAVICE

„LAMA“

najnovije barve pri Jurčičeva ulica 4

Stanovanje

STANOVANJE
3 sobe in kopalnica, oddam s 1. marcem. Gregorčičeva ul. 24-I, levo.
14114-5

DVOSOBNO STANOVANJE
sončno, oddam mirni stranki takoj ali kasneje. ul. 11.

DVOSOBNO ST.
sončno, pri novi i šoli, ugodno odda Kregelj, Kneza K

STANOVA
sončno, sredi mes kabinet, kopalnic dam. Naslov v os čerņnika.

DVE SOBI S ŠT
oddam. Meljska

SOBO IN K
oddam. Studenci ulica 5.

TRISOBNO S
lepo, sončno, predsobo, vrtor pritliklami odd črti starešima Ponudbe na os čerņnika» pod »

STANO
dve sobi in k Koroška c. 41.

DVOSOBNO
lepo sončno, v mo s 15. marcem, vprašati Stavbena pisarna. Vrtna ul. 12.
36-5

SOBO IN KUHINJO
oddam s 15. februarjem. Koroška cesta 50.
38-5

DVOSOBNO STANOVANJE
v Melju oddam. Erjavčeva ul. 10.
39-5

Tega ne more nikdo
Poljubne najnovije plošče samo po din 35.—. Zahtevajte seznam.

elektroton
PASA ZA NEBOTIČNIKA

Glavno zastopstvo Meinel & Herold, Maribor

Sobo išče

SOBO
separirano, s souporabo kopalnice išče v centru drž. nameščenska. Dopise na ogl. oddelek »Večernik« pod »Takoj«.
21-8

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO
snažno, s posebnim vvhodom, sončna stran, oddam. Naslov v ogl. odd. »Večernik«, 4-7

VEČJO SOBO
s stedilnikom oddam. Pobrežje, Nasipna 80 (nasproti tovarne).
6-7

OPREMLJENO SOBO
s posebnim vvhodom oddam boljšnemu gospodu. Kolodvorska 3, pritličje desno.
7-7

NA STANOVANJE
sprejemem 2 mirni osebi. s hrano ali brez. Koroška c. 50. vrata 2, desno.
30-7

SOBO S ŠTEDILNIKOM
oddam mirni stranki takoj ali s 15. februarjem. St. Vrazova ul. 5, Pobrežje. Vprašati Lovce. Glavni trg 4.
9-7

SEPARIRANO SOBO
veliko, prazno, oddam s 15. februarjem. Koroška cesta 27
13-7

... v kavarni Kafež. Sivo venigradec.
24-9

TRGOVSKO POMOČNICO
z večletno prakso, posebno v manufakturni, galanterijski in konfekcijski stroki, z dobrimi spričevali, sprejme s 1. aprilom 1940 v službo večja trgova vina na deželi. Naslov v ogl. odd. »Večernik«.
32-9

RADIO GODEC MARIBOR

RADIO ROLESIA RADIO

KRALJA PETRA TRG 6

Dopisi

SAMSKI GOSPOD
posestnik na deželi, se želi poročiti z dobro gospodinjno z nekaj premoženja. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Rezervni kapetan«.
5-12

MLADO IZOBRAŽENKO
za nadzorovanje gospodinstva in pisarniška dela išče samostojen podjetnik. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod šifro »Podjetna in neodvisna«.
23-12

V najem

GOSTILNO IN TRGOVINO
v industrijskem kraju Savinjske doline oddam takoj ugodno v najem. Oboje je dobro vpeljano, na prometnem kraju in skoraj brez konkurence. Interesantom ni treba obrtnega lista, zato pa zahtevam kavicjo. Ponudbe je poslati na oglasni oddelek »Večernik« v Mariboru pod »Trgovina in gostilna«.
14120-15

Spomnite se CMD!

Poraba elektrike v Mariboru

Mariborsko mestno električno podjetje dobiva električni tok od falske elektrarne. Poleg tega pa ima mesto več zasebnih elektrarn, zlasti v tukajšnji industriji. Zanimivo je dejstvo, da je bila poraba električnega toka v preteklem letu enaka. kakor leta 1938 in to kljub temu, da je tekstilna industrija znatno skrčila obratovanje. Lani je mestno električno podjetje prejelo od Elektrarne Fala 26.945.000 kw ur električnega toka. V

tej uporabi pa ni upoštevana poraba toka zasebnih elektrarn po raznih industrijah.

Električno podjetje je lani zgradilo nove transformatorske postaje v Zg. Kungoti, Radvanju, Rošpohu in v mestu na Aleksandrovi cesti. Preuredilo pa je transformatorsko postajo v Sodni ulici. Lani so montirali na novo 961 elektroštevcev, kar je gotovo lep napredek mestne elektrifikacije.

TRGOVINA STAREGA ŽELEZA KARTELIZIRANA?

Naše topilnice železa propagirajo sistematično zbiranje starega železa, kar prinaša zlasti siromašnim ljudem prav lep zaslužek. Te topilnice imajo tudi v vsakem večjem kraju svoje dobavitelje, trgovce s starim železom, ki kupujejo odpadke po dnevni cenah in jih nato v ogromnih količinah prodajajo topilnicam. Zadnje čase se čujejo vesti, da se bo trgovina s starim železom kartelizirala. Te vesti pa so popolnoma brez vsake podlage. Konkurenca med posameznimi trgovci je tako velika, da so cene vedno nižje in je zato tudi zaslužek sorazmerno manjši. Kljub temu pa zasluži, tako obča »Industrijski kurir«, trgovec s

starim železom pri enem vagonu okoli 1000 din.

ZNIZANA POŠTNA TARIFA ZA SVEŽE SADJE

Te dni je izšla uredba, ki je nekoliko spremenila in dopolnila nedavno uredbo o znižani poštni tarifi za sveže sadje. Tudi odslej se bodo lahko pošiljali paketi svežega sadja po zelo znižani poštni tarifi. Ti paketi pa smejo vsebovati samo sveže in nepredelano sadje, in sicer slive, jabolka, hruške, grozdje, marelice, bruske, sveže fige, češnje, višnje, lešnike, neizluščene orehe, kostanj, oranže, limone in mandarine. Pošiljati sme to sadje samo domač producent.

VI POMLADANSKI VELESEJEM 1940

... v za 50% znižavah do ožnja!

POJASNILA dajejo:

JOS. BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25 (Telefon 20-97), inž. **G. TÖNNIES**, Ljubljana, Tyrseva ulica 33 ali

OFICIALNI URAD VELESEJMA v LEIPZIGU za balkanske države v Beogradu, Knez Mihajlova 33 (Telefon 24-311)

NE POZABITE

si nabaviti izborna vina v gostilni »Prešernova klet« v Gosposki ul. Trafenik. 20-17

GOSTILNA PRI »LOVCU« FRANKOPANOVA ULICA 39
Tam bo na Svečnico in na pustni terek domače rajanje. Imeli se bomo prav dobro, za to bo poskrbel Vicman. Vino bo takšno, da bosta kar z zobmi škripali, kuhinja meščanska, ako se boste enkrat prepričali, ne boste nikdar več prišli. Prepričati se je dobro!
22-17

GOSTILNA »KREN« (KLEMENŠAK)
petek, soboto, nedeljo domače kolone, kašnate klobase, bele in krvave.
28-17

DOMAČE KOLINE
Na pojedino jetrnih in krvavih klobas na petek in soboto vjudno vabi gostilničarka pri »Zlatem konju«.
29-17

HALO!
Kdor se hoče v tem pustni dobro zabavati in se še srečno poročiti, mora dne 3. februarja v gostilno »Triglav« (Voller) priti. Na obilen obisk vabi Zel. pevsko društvo »Krilato kolo«.
34-17

Kapital

HRANILNE KNJIZICE
vrednostne papirje kupujemo stalno in po najvišjih cenah in proti takojšnjemu plačilu Rudolf Zore, Ljubljana. Gledališka 12.
13617-16

VELIK TRGOVSKI LOKAL
v Krčevini, Aleksandrova c. 7 oddamo s 15. febr. V isti hiši oddamo tudi lepo dvosobno stanovanje. Vprašati Stavbena pisarna. Vrtna 12.
35-14

Karbidne svetilke

karbidni gorilci vseh vrst po ugodnih cenah zopet na zalogi pri tv.

PINTER & LENARD
d. z o. z.
MARIBOR

Mariborčani, skijaši, sankarči!

Jutri, 2. februarja, na svečnico, vsi na Pesnico, kjer bo v gostilni Likovec domača veselica. Za dobra vina in prigrizek je preskrbljeno. Vlak iz Maribora ob 13. uri, nazaj ob 17.30 in 21. uri.

Vjudno vabi gostilničar

Potri neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je naš iskreno ljubljeni soprog, oče, brat, tast, stric, gospod

EGIDIJ ŠERBEL

v četrtek, ob 3. uri v 58. letu, po kratki, mučni bolezni, zapustil Pogreb blagopokojnika bo v soboto 3. februarja, ob 16. uri iz mrtvašnice v Studencih.

Maribor-Studenci, 1. februarja 1940.

Zalujoči: Alojzija, soproga; Miroslav, Ludovik, Terezija, Elza, otroci in ostalo sorodstvo.